

ДЖ. ЛАНДЖИЛАН • П. БОАЛО • Т. НАРСЕЖАК

Фрагментаци
новели

НАРОДНА

КНИРИ ЗА
ВСИЧКИ

КУЛТУРА

ФАНТАСТИЧНИ НОВЕЛИ

Превод: Неделчо Драганов

chitanka.info

ДЖОРДЖ ЛАНДЖИЛАН

МУХАТА

На господин Жан Ростан, който веднъж дълго ми говори за измененията (мутациите).

Винаги съм изпитвал ужас от звънците. Дори и през деня, в кабинета си, вдигам телефонната слушалка със свито сърце. Но през нощта, особено когато ме събуди от дълбок сън, звънът на телефона предизвиква у мен истински животински страх, който трябва да овладее, преди да успея да съгласувам достатъчно движенията си, за да запаля лампата, да стана и да вдигна слушалката. Тогава трябва да направя още едно усилие и да произнеса със спокоен глас: „Артър Броунинг е на телефона“; но едва след като позная гласа от другия край на жицата, се връщам към нормалното си състояние и истински се успокоявам само когато разбере за какво става дума.

И все пак с голямо спокойствие попитах снаха си как и защо е убила брат ми, когато тя ми позвъни в два часа сутринта, за да ми съобщи тази новина и да ме помоли, ако обичам, да предупредя полицията.

— Не мога да ви обясня всичко по телефона, Артър. Съобщете в полицията и после елате.

— Може би ще бъде по-добре да ви видя преди това.

— Не. Мисля, че е по-добре най-напред да предупредите полицията. В противен случай кой знае какво ще си помислят и ще ви обсипят с въпроси... И без това трудно ще повярват, че сама съм извършила всичко. Всъщност би трябвало да им кажете, че тялото на Боб се намира в завода. Може би, преди да ме видят, ще поискат да отидат най-напред там.

— Казвате, че Боб е в завода?

— Да, под големия чук.

— Казахте... големия чук ли?

— Да, но не ме отрупвайте с въпроси. Елате, елате бързо, докато нервите не са ми изменили. Страхувам се, Артър, разберете, страхувам се!

И чак когато тя затвори телефона, на свой ред изпитах страх. Бях слушал и отговарял, сякаш ставаше дума за някаква обикновена канцеларска работа, и едва започвах да разбирам, да осъзнавам това, което бях чул.

Вцепенен, хвърлих цигарата — навярно съм я запалил, докато говорех с Ан. Набирах телефонния номер на полицията и просто зъбите ми тракаха.

Опитвали ли сте някога да обясните на един дремещ сержант от полицията, че вашата снаха току-що ви е съобщила, че е убила брат ви с електрически чук?

— Да, господине, разбирам ви много добре. Но кой сте вие? Името ви? Адресът ви?

Тъкмо в този момент инспектор Туинкър пое слушалката и заедно с това и воденето на следствието. Той поне, изглежда, всичко разбра. Помоли ме да го почакам. Да, ще ме придружи до брат ми.

Едва успях да навлека панталона си и вълнена рубашка, да грабна едно старо сако и каскет, когато една кола спря пред вратата.

— Имате ли нощен пазач в завода, господин Броунинг? — запита инспекторът, като подкара колата. — Не ви ли е телефонирал?

— Да... Не. Странно е това наистина. Вероятно брат ми е влязъл в завода през лабораторията, където често работеше до късно през нощта, понякога дори цяла нощ.

— Но сър Роберт Броунинг не работеше ли с вас?

— Не, брат ми извършва проучвания за сметка на Министерството на авиацията. Тъй като имаше нужда от спокойствие и от лаборатория в близост до място, където винаги биха могли да му измайсторят разни видове малки и големи части, той се настани в къщата, построена още от нашия дядо, на хълма близо до завода. Подарих му едно старо ателие, което вече не използваме, и работейки по негови указания, моите работници го превърнаха в лаборатория.

— Знаете ли по-точно в какво се състоят проучванията на сър Роберт?

— Той говореше малко за своите работи, които са държавна тайна, но Министерството на авиацията сигурно е в течение. Зная само, че беше на път да завърши някакъв опит, който особено го интересуваше от много години. Доколкото съм разбрал, отнася се за дезинтеграцията и реинтеграцията на материята.

Като едва намали ход, инспекторът влезе в двора на завода и спря малката си кола до полицая, който, изглежда, го очакваше.

Нямах нужда да чуя потвърждение от полицая. Струваше ми се, че вече от години знаех: брат ми е умрял, и с крака сякаш от памук, като тежко болен по време на първото си излизане, слязох от колата.

От сянката излезе друг полицай и ни поведе към ярко осветения цех. Останалите полицаи се бяха скупчили около огромния електрически чук, където трима цивилни инсталираха малки прожектори. Видях фотоапарата, насочен към пода, събрах сили и погледнах натам.

Беше по-малко ужасно, отколкото си мислех. Брат ми сякаш спеше по корем; тялото му бе проснато върху двете релси, на които поставяха различните части, за да бъдат подвозени под чука. Човек би казал, че главата и дясната му ръка бяха потънали в металната маса на чука. Изглеждаше невъзможно, че биха могли да бъдат смазани, сплескани под него.

След като поговори с колегите си, инспектор Туинкър се върна при мен.

— Как може да се вдигне чукът, господин Броунинг?

— Сега ще го задвижа.

— Искате ли да извикаме някой от вашите работници?

— Не, ще се оправя. Ето вижте, командното табло е тук. Погледнете, инспекторе. Чукът е бил нагласен на мощност от петдесет тона, а спускането му на нула.

— На нула?

— Да, на нивото на пода, казано по друг начин. И освен това е бил нагласен на единични удари, тоест трябва да се повдига след всеки удар. Не зная какво ще ви каже леди Ан, но сигурен съм, че тя не би могла да нагласи по този начин падането на чука.

— Може би е бил регулиран още снощи.

— Невъзможно. На практика чукът не се нагласява на нула.

— Може ли да се вдигне постепенно?

— Не. Вдигането на чука не се регулира на скорост. Но все пак това става по-бавно, отколкото когато чукът се нагласи на следващи един след друг удари.

— Добре. Бихте ли показали какво трябва да се направи? Навярно гледката не ще бъде приятна.

— Не, не, инспекторе. Ще се справя.

— Всички готови ли са? — обърна се инспекторът към другите.
— Почнете, щом сте готов, господин Броунинг.

С поглед, прикован върху гърба на моя брат, натиснах до края голямото черно копче за повдигане на чука.

Продължителното свистене, което винаги ме е карало да мисля за някакъв гигант, който си поема дъх, бе последвано от лекото и еластично издигане на стоманената маса. Но все пак долових приглушения плясък от отлепянето и за миг изпитах панически страх, виждайки как тялото на брат ми се придвижи напред, докато една кървава вълна заливаше кафеникавата каша, която току-що чукът бе открил.

— Няма ли опасност да падне отново, господин Броунинг?

— Не, никаква — отвърнах и спуснах предпазния лост.

И като се обърнах, повърнах цялата си вечеря в краката на един съвсем млад полицаи, който миг преди това бе направил същото.

В продължение на много седмици и после, през свободното си време, месеци наред, инспектор Туинкър се занимаваше със случая около смъртта на моя брат. По-късно той ми призна, че дълго време ме е подозирал, но никога не е могъл да намери каквато и да е дреболия като начало на доказателство, и най-малкия знак, дори какъвто и да е мотив.

Макар необикновено спокойна и уравновесена, Ан бе обявена за луда и затова нямаше процес.

Моята снаха си призна, че е убила своя съпруг и доказа, че може отлично да се справи с функционирането на електрическия чук. Обаче отказа да обясни защо е убила своя мъж и как е станало тъй, че той сам е легнал под чука.

Нощният пазач много ясно бе чул грохота на чука; дори бе чул два пъти падането му. Броячът, който след всяка операция винаги се връща на нула, сочеше действително, че чукът е задвижен два пъти. Моята снаха обаче твърдеше, че си е послужила с него само веднъж.

Първоначално инспектор Туинкър се съмняваше дали убитият е действително моят брат, но различните белези от заздрави рани, между които едно нараняване от войната върху бедрото, и отпечатъците на пръстите от лявата му ръка разпръсваха всякакво съмнение.

И още нещо: аутопсията показва, че преди смъртта си брат ми не е вземал никаква отрова.

Що се отнася до изследванията му, експерти от Министерството на авиацията прегледаха книгата му и взеха различни инструменти от лабораторията. Те водиха дълги разговори с инспектор Туинкър и му съобщиха, че брат ми бе унищожил най-ценните книга и инструменти.

Експертите от лабораторията на полицията откриха, че в момента на смъртта му главата на Боб е била обинтована и един ден Туинкър ми показва една разнищена дрипа, която все пак аз познах, че бе по-рано покривка на една от масите в неговата лаборатория.

Ан бе настанена в Бродмургския институт, където затварят всички луди престъпници. Синът ѝ Хари, който беше шестгодишен, ми бе поверен и бе решено да живее и се възпитава при мен.

Можех да посещавам Ан всяка събота. Два или три пъти инспектор Туинкър ме придружи и дори научих, че ходел и сам да я види. Но никога нищо не можахме да измъкнем от моята снаха, която, изглежда, бе станала безразлична към всичко. Тя много рядко отговаряше на въпросите ми и почти никога на въпросите, които ѝ задаваше Туинкър. Понякога се занимаваше с шиене, но, изглежда, любимото ѝ занимание беше да лови мухи, които, преди да пусне, внимателно разглеждаше.

Ан има само една криза — по-скоро нервна криза, отколкото криза на лудост — денят, в който видяла една милосърдна сестра да убива муха с мухоловката. Дори се наложило да ѝ бият морфин, за да я успокоят.

Много пъти водиха детето при нея. Говореше му любезно, но не показваше никаква привързаност към него. Интересуваше се от детето си, както човек се интересува от някакво малко момче, което още не познава.

В деня, в който Ан получи криза заради убитата муха, инспектор Туинкър дойде да ме види.

— Убеден съм, че в това е ключът на загадката.

— Не виждам никаква връзка. Клетата леди Ан би могла да се интересува от други неща. Вниманието към мухите е също проява на лудостта ѝ.

— Мислите ли, че наистина е луда?

— Как можете да се съмнявате в това, Туинкър?

— Знаете ли, независимо от всичко, което казват лекарите, убеден съм, че леди Броунинг е напълно с ума си, дори и тогава, когато наблюдава някоя муха.

— Ако приемем тази хипотеза, как тогава ще обясните поведението ѝ към собствения ѝ син?

— Едно от двете: или иска да го предпази, или пък се плаши от него. Може би дори го ненавижда.

— Не разбирам.

— Забелязахте ли, че никога не лови мухи, когато той е там?

— Наистина... много странно. Но признавам, че все още нищо не разбирам.

— И аз също, господин Броунинг. И много се боя, че докато леди Броунинг не *оздравее*, ние никога нищо няма да узнаем.

— Лекарите нямат никаква надежда да я излекуват.

— Да, зная... Знаете ли дали вашият брат е правел опити с мухи?

— Не ми се вярва. Попитахте ли за това експертите от Министерството на авиацията?

— Да. Изсмяха ми се в лицето.

— Да, разбирам.

— На вас ви върви, господин Броунинг. Аз не разбирам, но все пак надявам се да разбере някой ден.

— Кажете, чичо Артър, дълго ли живеят мухите?

Ние закусахме и моят племенник заговори, след като дълго бяхме мълчали и двамата. Гледах го над моя *Таймс*, който бях подпрял на чайника. Като повечето деца на негова възраст Хари имаше манията, бих казал дори, таланта, да задава въпроси, на които възрастните трудно могат да отговорят точно. Хари ме отрупваше с въпроси, и то тъкмо когато най-малко очаквах. Когато понякога имах неблагоприятното да отговоря на някой от въпросите му, веднага последваше друг въпрос, после още един и още един до момента, в

който трябваше да се признае победен, заявявайки, че не зная. Тогава, като голям играч на тенис, който изпраща безпогрешно топката си, той казваше:

— Защо не знаете, чичо?

Сега обаче за първи път ми заговори за мухи и аз изтръпнах при мисълта, че инспектор Туинкър би могъл да бъде тук. Представих си какъв поглед би ми отправил и как на свой ред би задал въпрос на моя племенник.

Дори точно знаех как Туинкър би отговорил и повторих не без стеснение думите, които той сигурно би казал:

— Не зная, Хари. Защо ми задаваш този въпрос?

— Защото видях отново мухата, която мама търсеше.

— Майка ти е търсила някаква муха?

— Да, тя е пораснала, но аз я познах.

— Къде видя отново тази муха и какво особено има в нея?

— Върху писалището ви, чичо Артър. Вместо черна тя има бяла глава и много особена лапичка.

— Кога за първи път видя тази муха, Хари?

— Същия ден, в който татко замина. Беше в неговата стая и аз я хванах, но мама дойде и ме накара да я пусна. После ми каза отново да я намеря. Мисля, че после и мама поиска да я види.

— Навярно отдавна вече е умряла — казах аз, като станах и бавно тръгнах към вратата.

И веднага след като я затворих, с един скок се озовах при писалището, където безрезултатно затърсих мухата.

Думите на племенника ми и увереността на инспектор Туинкър, че мухите имат някаква връзка със смъртта на моя брат, дълбоко ме бяха смутили.

За първи път се запитах дали той не знае много повече, отколкото предполагах. И също така за първи път си зададох въпроса дали моята снаха е наистина луда. Някакво странно усещане, някакво чувство на ужас нарастваше в мен и колкото повече мислех, толкова повече се убеждавах, че Ан не е луда. Докато една необяснима нещастна случка, проява на лудост, колкото и неразбираема, колкото и ужасна да е тя, беше *приемлива*, мисълта, че моята снаха е могла, при пълно съзнание, да убие брат ми по такъв жесток начин — с или без негово съгласие, — ме караше да се обливам в студена пот. Каква би

могла да бъде ужасната причина за това чудовищно престъпление? И как в действителност е било извършено то?

Припомних си всички отговори на Ан на въпросите на инспектор Туинкър. Той й бе задал стотици въпроси. Ан бе отговорила съвършено ясно на въпросите, отнасящи се до живота й с моя брат — както изглежда, щастлив и спокоен живот.

Тънък психолог, Туинкър бе човек с голям опит, който умееше да чувствава, да отгатва лъжата. И той като мен бе убеден, че Ан бе отговорила откровенно на въпросите, на които се бе съгласила да отговори. Но имаше и други въпроси, на които тя винаги отговаряше по един и същ начин и със същите думи.

— Не бих могла да отговоря на този въпрос — казваше просто и спокойно тя.

Повторението на един и същ въпрос не я нервираше. Дори нито веднъж по време на многобройните разпити тя не упрекна инспектора, че вече е задал по-рано някакъв въпрос. Задоволяваше се да повтори: „Не бих могла да отговоря на този въпрос.“

Този шаблонен отговор се бе превърнал във внушителната стена, която Туинкър не успя да пробие. Напразно се опитваше напълно да промени темата на разговора, да зададе въпросите без каквато и да е връзка с нещастиято. Без да нервничи, Ан винаги отговаряше спокойно и учтиво. Но щом, макар и по заобиколен начин, Туинкър споменаваше за нещастиято, той се натъкваше на стената: „Не бих могла да отговоря на този въпрос.“

Като навярно не искаше да бъде заподозрян някой друг, Ан показва как самата тя е задействувала електрическия чук. Бе ни показала, че много добре знае как да го пусне в действие, да го нагласи на сила и желаната ударна височина и тъй като инспекторът й подхвърли, че всичко това съвсем не доказва, че е убила своя съпруг, Ан ни показва как, докато е натискала електрическите копчета с дясната си ръка, се била подпряла с лявата ръка на желязната греда до командното табло.

— Вашите експерти би трябвало да открият там отпечатъците от пръстите ми — бе само добавила тя.

И отпечатъците от пръстите й наистина бяха намерени.

Туинкър бе установил в отговорите й само една лъжа. Ан твърдеше, че е задвижила чука само веднъж, докато нощният пазач

заявяваше, че е чул чука да се спуска два пъти, а и броячът, който в края на работния ден бе нагласен на нула, също показваше „2“ след нещастieto.

Известно време Туинкър се надяваше да пробие стената на мълчанието и благодарение на тази нейна *грешка*. Но един ден Ан най-спокойно запуши тази дупка, като заяви:

— Да, излъгах, но не бих могла да ви обясня защо излъгах.

— Това вашата единствена лъжа ли е? — веднага бе запитал Туинкър с надежда да я смуги и да вземе инициативата в свои ръце.

Но докато той очакваше шаблонния отговор, Ан каза:

— Да, това е първата и единствена лъжа.

И Туинкър разбра, че Ан идеално бе запълнила единствената пукнатина в своята защитна стена.

Изпитвах нарастващо чувство на ужас и отвращение към моята снаха, защото, ако тя не беше луда, то тогава се преструваше на луда, за да избегне наказанието, което сто пъти заслужаваше. Туинкър беше прав — мухите имаха някаква връзка с трагичното събитие, освен ако и те също не бяха оправдание за „лудостта“ ѝ. Ако пък наистина беше луда, и в този случай Туинкър бе прав, защото мухите навярно бяха ключът, който щеше може би да позволи на някой психиатър да открие първопричината на трагичното събитие.

Като си мислех, че Туинкър сигурно по-добре от мен ще съумее да различи историята, в един миг реших да му разкажа всичко. Но мисълта, че ще се възползува от това, за да се нахвърли върху Хари и да го разтревожи с въпросите си, ме накара да променя намерението си. И друга една причина ме задържаше; отначало и самият аз не я съзнавах напълно. Страхувах се да не потърси и намери мухата, за която говореше детето. Но мисълта за това ме караше да нервнича, понеже не можех да разбера защо се страхувах да не намери мухата.

Спомних си криминалните романи, които бях прочел през живота си. Дори в най-заплетените мистерии криминалните романи въпреки всичко са логични. Тук нямаше нищо логично, нищо, което да „съвпада“. Всичко бе извънредно просто и всичко беше загадка. Не съществуваше виновният, който трябва да бъде разкрит. Убила своя мъж, Ан не бе скрила нито за момент това и дори показва как го бе убила.

Наистина не можем да търсим логика в една драма на лудостта, но ако приемем, че това е драма на лудостта, как да се обясни необичайното пасивно поведение на жертвата?

Брат ми беше учен от типа на „седем пъти мери, един път режи“. Не признаваше интуицията, гениите. Някои учени си изработват теории, които впоследствие се опитват да подкрепят с доказателства; те се втурват в неизвестното, с риск да изоставят едни вече напреднали изследвания заради други, ако натрупаните опити впоследствие не са достатъчни, за да подкрепят избраната от тях изходна позиция. Брат ми, напротив, беше завършен тип на недоверчив учен, който винаги си запазва някакъв солиден пункт в подкрепа, доказан и преуказан. С нищо не напомняше типа на разсеяния професор, който върви под дъжда, стискайки в ръката си затворен чадър; напротив, държеше се съвсем обикновено, обожаваше децата и животните и никога не се поколебаваше да прекъсне работата си, за да отиде на цирк със съседските деца. Обичаше логичните и точни игри, като билиард, тенис, бридж и шах.

Как тогава да се обясни смъртта му? Как и защо сам ще легне под огромния електрически чук? Не можеше да става и дума за някакъв глупав бас, за някакво изпитание на смелостта му. Никога не се басираше и не можеше да търпи хората, които се басираха; с риск да ги разсърди, той им подхвърляше, че басът винаги е сделка, сключена между един глупак и един крадец.

Съществуваха само две възможни обяснения: или беше полудял, или пък е имал някакво свое съображение да се остави да бъде убит по такъв странен начин от жена си.

Дълго мислих и накрая реших да не казвам на инспектор Туинкър за моя разговор с Хари, но сам да се опитам отново да разпитам Ан. Беше събота, ден за посещения, и тъй като моята снаха страдеше от кротка лудост, от известно време ми позволяваха да я извеждам в голямата градина, където ѝ бе даден малък парцел да го обработва както си иска. Тя бе насадила там рози, които ѝ бях изпратил от моята градина.

Навярно ме очакваше, защото много бързо слезе в приемната. Започваше да застудява и тя бе облякла мантото си, предвиждайки нашата обичайна разходка.

Запита ме как е синът ѝ, после по най-прекия път ме заведе на своя малък парцел, където ме покани да седна до нея върху груба пейка, изработена в работилницата на приюта от един пациент, който обичаше да се занимава с каквото му попадне.

С върха на чадъра си правех някакви подобия на рисунки върху пясъчната алея, като се питах как да започна разговора, за да стигна отново до смъртта на брат си, но тя самата заговори първа:

— Артър, бих искала да ви запитам нещо.

— Слушам ви, Ан.

— Знаете ли дали мухите живеят дълго?

Гледах я смаян и едва не ѝ казах, че синът ѝ преди няколко часа бе запитал същото, но съзрях възможността да нанеса най-после решителен удар в нейната съзнателна или подсъзнателна отбрана. Ан, изглежда, спокойно очакваше моя отговор, надявайки се навярно, че се мъча да си припомня училищните си знания върху дълголетието на мухите.

Без да я изпускам из очи, отговорих:

— Не зная точно, Ан, но мухата, която вие търсите, тази сутрин беше в моя кабинет.

Ударът очевидно бе нанесен на място. Тя бързо извърна глава към мен. Отвори уста, като че ли се готвеше да изпищи, но само големите ѝ очи сякаш крецяха от ужас.

Успях да придам равнодушен вид на лицето си; чувствувах, че най-после предимството е на моя страна и че бих могъл да го запазя само зад маската на човек, който е в течение на нещата, който не изпитва нито ненавист, нито милост и дори не иска да бъде съдник.

Най-после Ан си пое дъх и закри лицето си с ръце.

— Артър... Убихте ли я? — промърмори тя тихо.

— Не.

— Но вие я хванахте! — извика тя, повдигайки глава. — Носите я със себе си! Дайте ми я!

Почувствувах, че още малко и ще започне да претърсва джобовете ми.

— Не, Ан, не я нося със себе си.

— Но вие знаете, нали! Вие отгатнахте!

— Не, Ан, нищо не съм отгатнал, само зная, че не сте луда. Но по един или друг начин аз ще узная. Или ще ми кажете всичко и аз ще

преценя какво ще трябва да се предприеме, или пък...

— Или пък какво, кажете!

— Ще ви го кажа, Ан... Или пък кълна ви се, че инспектор Туинкър ще има тази муха в следващите двадесет и четири часа.

Моята снаха остана дълго време неподвижна, като гледаше съсредоточено дланите на дългите си бели ръце, които бе отпуснала върху коленете си. Накрая, без да вдигне поглед, тя изрече:

— Ако ви кажа всичко, ще се закълнете ли, преди да предприемете каквото и да е било, да унищожите тази муха?

— Не, Ан. Преди да узная всичко, не бих могъл нищо да ви обещавам.

— Артър, разберете... Обещах на Боб, че тази муха ще бъде унищожена... Трябва да изпълня обещанието си. Нищо не бих могла да ви кажа преди това.

Чувствувах, че отново ще изпадна в безизходно положение: Ан се опомняше. Трябваше на всяка цена да намеря някакъв нов довод, довод, който ще я накара да излезе от последното ѝ укрепление, който ще я принуди да капитулира.

В отчаянието си подхвърлих наслуки:

— Ан, трябва да ви бъде ясно, че от момента, в който тази муха бъде изследвана в лабораторията на полицията, те ще разполагат с доказателство, че вие не сте луда, и тогава...

— Не, Артър! Не бива, заради Хари не бива... Разбирате ли, очаквах тази муха; мислех, че ще успее да ме намери. Очевидно не е могла и е отишла при вас.

Внимателно наблюдавах снаха си, като се питах дали още се преструва на луда, или въпреки всичко е наистина луда. Обаче, луда или не, чувствувах съвсем ясно, че успях да я поставя в крайно затруднено положение. Оставаше да преодолее и последната ѝ съпротива и понеже се боеше за своя син, аз казах:

— Разкажете ми всичко, Ан. Това ще позволи по-добре да закрилям Хари.

— Срецу какво искате да закриляте моя син? Не разбирате ли, че ако аз съм тук, то е само за да не бъде Хари син на една осъдена на смърт, обесена, защото е убила баща му? Повярвайте ми, сто пъти бих предпочела смъртта пред живата смърт в този приют за луди!

— Ан, аз държа толкова, колкото и вие, да предпазя сина на моя брат. Обещавам ви, че ако ми разкажете, ще направя всичко, което е по силите ми, да закрилям Хари. Но ако откажете да говорите, инспектор Туинкър ще получи мухата. Въпреки това ще се постарая да запазя Хари, но трябва да разберете, че повече не ще бъда господар на положението.

— Но защо ви е нужно да знаете? — погледна ме тя със странен поглед, изпълнен с омраза.

— Ан, става дума за съдбата на сина ви, която е във ваши ръце. Какво решавате?

— Да тръгваме. Ще ви предам разказа за смъртта на моя клет Боб.

— Вие сте я описали!

— Да. Приготвих описанието не за вас, а за вашия проклет инспектор. Бях предвидила, че рано или късно той ще се доближи до истината.

— Значи, бих могъл да му го прочета?

— Направете както намерите за добре, Артър.

Ан ме накара да почакам малко — докато се изкачи до стаята си, откъдето се върна почти веднага, държейки в ръце издут жълт плик. Подаде ми го с думите:

— Помъчете се да бъдете сам и да не ви безпокоят, докато четете всичко това.

— Добре, Ан, ще го прочета, като се прибера, и още утре ще дойда пак да ви видя.

— Да, ако обичате.

И тя напусна приемната, без да отговори на моето „довиждане“.

Чак когато се върнах у дома, видях надписа върху плика: „На когото по право се полага. — Вероятно на инспектор Туинкър“.

След като наредих никой да не ме безпокои, казах, че няма да вечерям и поисках само чай и бисквити, бързо отидох в кабинета си.

Напразно изследвах стените, тавана, мебелите, не намерих никаква следа от муха. После, след като прислужницата донесе чая ми и сложи въглища в огъня, затворих прозорците и спуснах двойните завеси. Когато най-сетне тя излезе от стаята, заключих вратата и след като изключих телефона — от нощта на смъртта на моя брат винаги го

изключвах, — загасих всички светлини с изключение на лампата на моето писалище, зад което се настаних, и отворих издутия жълт плик.

Налях си чаша чай и прочетох върху първия лист:

„Това не е изповед, защото, макар че убих моя съпруг, което никога не съм скривала, не съм престъпница. Аз само точно изпълних неговото последно желание, като му смазах главата и дясната ръка под механичния чук в завода на брат му.“

Без дори да вкуся от чая, обърнах страницата.

„Известно време преди смъртта си моят мъж ме запозна с някои от своите опити. Той бе убеден, че хората от министерството ще му забранят тези опити като много опасни, но държеше, преди още да ги запознае с тях, да постигне положителни резултати.

Докато до наши дни човекът бе успял само да предава в пространството звук и образи благодарение на радиото и телевизията, Боб твърдеше, че е намерил начин да предава самата материя. Материята — т.е. плътно тяло, — поставена в един предавателен апарат, изведнъж се дезинтегрираше и мигновено се реинтегрираше в друг приемателен апарат.

Боб считаше своето откритие като най-важното може би от изнамирането на колелото насам. Той смяташе, че предаването на материята чрез мигновена дезинтеграция-реинтеграция представлява безпрецедентна революция в развитието на човека. Това щеше да разреши в крайна сметка транспорта не само на стоките и нетрайните продукти, но също така и на човешки същества. Той, човекът-практик, който никога не мечтаеше, съзираше вече времето, в което няма да има нужда от самолети, влакове, коли, пътища и железопътни линии. Всичко щеше да бъде заместено от предавателни-приемателни станции в

различните краища на света. Пътници и стоки, предназначени за изпращане, просто щяха да бъдат поставени в предавателни станции, дезинтегрирани и почти мигновено реинтегрирани в желаната приемателна станция. В началото моят съпруг имаше някои трудности. Неговият предавателен апарат беше разделен от приемателния му апарат само от една стена. Първият му успешен опит бе направен с обикновен пепелник, спомен, който донесохме от едно пътуване във Франция.

Още не беше ме запознал с опитите си и отначало не разбрах какво иска да каже, когато с тържествуващ вид ми донесе пепелника, заявявайки:

— Ан, погледни! Този пепелник беше напълно дезинтегриран за една десетмилионна част от секундата. За миг той не съществуваше! Изчезна и повече нищо, абсолютно нищо! Само че атомите пътуваха между двата апарата с бързината на светлината! Миг след това атомите отново се събраха, за да образуват пак този пепелник!

— Боб, умолявам те... За какво говориш? Обясни ми.

Тогава за първи път ми разкри подробностите на своите изследвания и понеже аз не разбирах, той започна да ми прави малки чертежи, придружавайки ги с цифри; но аз все още нищо не разбирах.

— Прощавай, Ан — каза той, като се засмя от все сърце, щом видя, че все по-малко проумявам. — Спомняш ли си, че веднъж прочетох една статия за тайнственото летене на камъни, които прониквали със сила в някои къщи в Индия, макар че вратите и прозорците били затворени?

— Да, спомням си много добре. Професор Доунинг, който дойде у нас да прекара уикенда, каза, че ако няма някаква шарлатания, това може да се обясни само с дезинтеграцията на камъните, хвърляни отвън, и тяхната реинтеграция вътре в къщата пред падането им.

— Точно така и дори добави: «Освен ако явлението не е станало поради частична и мигновена дезинтеграция на стената, през която са минали камъните.»

— Да, всичко това е много красиво, но аз все пак нищо не разбирам. Защо например, дори дезинтегрирани, камъните спокойно могат да минат през стена или врата?

— Да, Ан, това е възможно, защото атомите, които съставляват материята, не се допират, те са разделени един от друг с огромни пространства.

— Как би могло да съществуват «огромни» пространства, както казваш ти, между атомите, съставляващи една обикновена врата?

— Да се разберем, пространствата между атомите са *относително* огромни; те са огромни по отношение на големината на атомите. Така например ти тежиш около петдесет килограма и си висока едва метър и петдесет и пет; ако всички атоми, от които си съставена, се залепят внезапно плътно един до друг, ти ще продължаваш да си тежиш петдесет килограма, но ще представляваш само малка топчица, която спокойно може да бъде поставена върху главичката на карфица.

— Значи, ако съм разбрала добре, ти твърдиш, че си смалил този пепелник до големината на главичка на карфица?...

— Не, Ан. Преди всичко този пепелник, който тежи две унции, би образувал само една маса, която едва ще може да се види под микроскоп, ако атомите, които я съставят, внезапно плътно прилепнат един до друг. Това е само фигуративен образ. И все пак, веднъж дезинтегриран, този пепелник лесно може да премине през всяко непрозрачно и твърдо тяло, през теб например, без всякаква трудност, защото атомите, веднъж разделени, могат вече да преминат без трудност през масата на твоите разредени атоми.

— Значи, ти дезинтегрира този пепелник, прекара го през друго тяло и след това го реинтегрира?

— Точно така, Ан, през стената, която разделя предавателния от приемателния ми апарат!

— Може ли да знае тогава човек каква е ползата да се изпращат пепелници в пространството?

Боб махна с ръка с досада, после, като разбра, че приятелски се шегувам с него, ми обясни някои от възможностите, които неговото откритие разкрива.

— Чудесно, Боб! Но надявам се, че ти никога не ще ме пренесеш по този начин. Ужасно ще ме е страх да изляза от другата страна като този пепелник.

— Какво искаш да кажеш, Ан?

— Спомняш ли си какво бе написано на задната страна на този пепелник?

— Да, разбира се! Думите: «Made in France», които сигурно и сега са там.

— Да, те са там наистина, но погледни, Боб!

Боб взе усмихнат пепелника от ръцете ми, но побледня и усмивката му замръзна, щом видя това, което аз вече бях забелязала и което доказваше, че наистина той е успял да направи някакъв странен опит с този пепелник.

Трите думи стояха там, но в обратен ред и можеше да се прочете: „edam ni egnat“.

— Това е нечувано — промърмори той и без дори да допие чая си, се втурна в лабораторията, откъдето излезе чак на другата сутрин.

След няколко дни Боб имаше нова несполука, която го накара да изпадне в лошо настроение много седмици наред. Притиснат от въпросите ми, накрая той призна, че първият му опит върху живо същество се е провалил напълно.

— Боб, ти направи този опит с Дандело, нали?

— Да — призна ми той гузно. — Дандело отлично се дезинтегрира, но не се реинтегрира в приемателния апарат.

— И сега?

— Сега вече не съществува Дандело. Съществуват атомите на Дандело, които се разхождат бог знае къде из вселената.

Дандело беше малък бял котарак, който готвачът бе намерил една вечер в градината. Една сутрин Дандело бе изчезнал кой знае къде. Сега вече знаех как е изчезнал.

След серия от нови опити и дълги часове на безсъние Боб ми събщи един прекрасен ден, че най-после неговият апарат работи безпогрешно и ме покани да присъствувам на опитите му.

Приготвих поднос с шампанско и две чаши, за да отпразнуваме подобаващо успеха му, защото знаех, че щом ме кани да видя изобретението му, значи, наистина е напълно готово.

— Чудесно хрумване — каза той, като взе подноса от ръцете ми. — Ще отпразнуваме това с реинтегрирано шампанско!

— Надявам се, че ще излезе също тъй хубаво, както преди дезинтеграцията му, Боб.

— Не се бой от нищо, Ан. Ще видиш.

Той отвори вратата на една кабина, която бе просто стара, преустроена от него телефонна кабина.

— Това е апаратът за дезинтеграция-предаване — обясни той, поставяйки подноса върху една табуретка във вътрешността на кабината.

Боб затвори вратата, после ми подаде очила против слънце и ме заведе пред стъклената врата на кабината.

След като и самият той си сложи черни очила, завъртя различни копчета, разположени на външната страна на кабината, и чух приглушеното бучене на някакъв електрически мотор.

— Готова ли си? — запита той, като загаси лампата в кабината и завъртя някакъв друг ключ, който заля кабината със синкава светлина. — Сега гледай добре!

Натисна някаква ръчка и цялата лаборатория силно се освети от нетърпим оранжев блясък. Във вътрешността на кабината съзрях нещо като огнено кълбо, което запращя секунда-две. После усетих внезапна топлина върху лицето и врата си и миг по-късно виждах само тъмни кръгове със зелено по края, също както след като човек е погледнал за малко слънцето.

— Ан, можеш да си свалиш очилата, край!

С малко театрален жест мъжът ми отвори вратата на кабината и въпреки че очаквах това, все пак дъхът ми спря, когато видях, че табуретката, подносът, чашите и бутилката шампанско бяха изчезнали.

Боб тържествено ме заведе в съседната стая, където се намираше една кабина, напълно подобна на другата, отвори вратата и триумфално взе оттам подноса и шампанското, което веднага отвори. Тапата весело изхвърча и шампанското заискри в чашите.

— Сигурен ли си, че не е опасно за пиене?

— Сигурен съм — каза той, подавайки ми чаша. — А сега ще направим нов опит. Искаш ли да присъствуваш?

Минахме в залата с предавателния апарат.

— О! Боб! Спомни си за бедния Дандело!

— Това е само едно опитно животно, Ан. Но сигурен съм, ще премине без затруднения.

Той постави морското, свинче на металическия под на кабината, после отново ме накара да сложа тъмните очила. Чух бученето на мотора, видях отново мълниеносния блясък, но този път, без да чакам, изтичах в съседната стая. През стъклената врата на приемателната кабина видях свинчето, което тичаше насам-натам.

— Боб, мили! Всичко е наред! Опитът успя!

— Малко търпение, Ан. Ще бъдем напълно сигурни след известно време.

— Но то е напълно добре и тъй живо, както и преди.

— Да, но трябва да разберем дали всичките му органи са непокътнати и затова ще е нужно известно време. Ако след месец се чувствава все тъй добре, ще можем да направим други опити.

Този месец ми се стори цял век. Всеки ден отивах да видя морското свинче, което, изглежда, се чувствуваше чудесно.

В края на месеца Боб сложи Пикълс, нашето куче, в кабината. Не ме беше предупредил, защото аз никога не бих позволила такъв опит с Пикълс. Но, изглежда, на кучето му хареса. Само за един следобед то бе

дезинтегрирано-реинтегрирано десетина пъти и щом излезеше от приемателната кабина, веднага с лай се спускаше към предавателния апарат, за да започне отново опита.

Очаквах, че Боб ще извика някои учени и специалисти от министерството, както обикновено постъпваше, щом завършваше някаква работа, за да им съобщи резултатите и да им направи практически демонстрации. След няколко дни дори му казах за това.

— Не, Ан. Откритието е извънредно важно, за да бъде просто съобщено. Съществуват някои фази от операцията, които самият аз още не разбирам. Имам още много работа и опити да извърша.

Понякога той ми говореше за различните си опити. Никога не си и помислих, че може да направи първия си опит с човешко същество със самия себе си и едва след нещастieto научих, че бе инсталирал второ командно табло вътре в предавателната кабина.

В деня, когато направи този ужасен опит, Боб не дойде да обядва. Намерих бележка, забодена на вратата на лабораторията му:

«Никой да не ме безпокои. Работа.»

Това се случваше понякога и аз не обърнах внимание на огромните букви на забодената бележка върху вратата.

Малко по-късно, тъкмо преди обедата, Хари притича и ми каза, че уловил някаква муха с бяла глава и аз, без дори да поискам да я видя, му наредих веднага да я пусне. Като Боб и аз не допусках да се причинява зло на животните. Разбрах, че Хари бе уловил тази муха само защото бе интересна, но знаех също, че баща му ще бъде недоволен дори от това.

За следобедния чай Боб все още не беше излязъл от лабораторията си. За вечерята нищо не се бе променило и изпитвайки смътно безпокойство, аз почуках на вратата и повиках Боб.

Чух го да се движи в стаята и след малко препъхна под вратата една бележка. Разтворих я и прочетох:

«Ан, имам неприятности. Приспи малкия и ела пак след час.

Б.»

Напразно чуках и виках, Боб не отговори. После чух да трака върху пишещата машина и малко успокоена от този познат шум, се прибрах в къщи.

След като приспах Хари, върнах се в лабораторията, където намерих нова бележка, пъхната под вратата. Този път прочетох с ужас:

«Ан,

Разчитам на твоята твърдост — да не изгубиш присъствие на духа, защото само ти можеш да ми помогнеш. Постигна ме тежко нещастие. Животът ми засега не е в опасност, но все пак това е въпрос на живот или смърт. Не мога да говоря: така че е безполезно да викаш или да ми задаваш въпроси през вратата. Ще трябва много точно да изпълняваш всичко, което ще искам от теб. След като почукаш три пъти, за да изразиш съгласието си, иди да ми донесеш купа мляко, в която изсипи чаша ром. Не съм ял от снощи и съм гладен. Разчитам на теб.

Б.»

С разтуптяно сърце почуках три пъти и изтичах в къщи да му донеса поръчката.

Когато се върнах, намерих нова бележка под вратата:

«Ан, изпълнявай точно нарежданията ми:

Щом почукаш, ще отворя вратата. Иди и сложи купата с мляко върху писалището, без да ми задаваш въпроси, после веднага мини в другата стая, където е приемателната кабина. Разгледай внимателно навсякъде. Трябва на всяка цена да намериш една муха, която трябва да е там, но която аз напразно търсих. За нещастие аз съм в такова положение, че лошо виждам дребните неща.

Но преди това трябва да ми се закълнеш, че ще извършваш всичко, което ще искам от теб, и особено да

не се опитваш да ме видиш. В случая е излишно да се спори. Три удара по вратата ще ме уверят, че обещаваши сяпо да ми се подчиняваш. Животът ми ще зависи от помощта, която ще ми окажеш.»

Сдържайки вълнението си и ударите на сърцето, почуках три пъти на вратата.

Чух, че Боб се отправи към вратата, после ръката му опипа и издърпа резето.

Влязох с купата в ръка, усещайки, че е застанал зад отворената врата. Съпротивявайки се на желанието си да се обърна, аз казах:

— Можеш да се осланяш на мен, мили.

След като сложих купата върху писалището, под единствената запалена лампа в стаята, тръгнах към другата част на лабораторията, която беше ярко осветена. Всичко беше обърнато с главата надолу: папки и счупени шишенца бяха разхвърляни върху пода между съборени табуретки и столове. Остра миризма се излъчваше от голямо емайлирано корито, където догаряха книжа.

Преди дори да помисля, знаех, че не ще намеря мухата: инстинктът ми подсказваше също така, че мухата, която моят мъж търсеше, можеше да е само тази, която Хари бе уловил и бе пуснал по мое настояване.

В съседната стая чух, че Боб се приближи до своето писалище и миг след това — някакъв странен звук, подобен на мляскане, сякаш му бе трудно да пие.

— Боб, не виждам никаква муха. Не можеш ли да ми дадеш и други указания? Ако не можеш да говориш, почукай на писалището, разбираш ли: един удар за «да», два удара за «не».

Опитах се да придам нормалната интонация на гласа си и когато той удари два пъти върху писалището, трябваше да употребя страшни усилия, за да не избухна в ридания.

— Мога ли да дойда в стаята, където си ти? Не разбирам какво е могло да се случи, но каквото и да е, ще бъда смела.

Настъпи за момент тишина, после той удари веднъж по писалището си.

На вратата, разделяща двете стаи, аз се спрях, прикована от изумление. Боб бе покрил главата си с велуреното златисто килимче, което обикновено се намираще върху масичката, на която той се хранеше, когато не искаше да прекъсне работата си.

— Боб, ще потърсим утре през деня. Не би ли могъл да отидеш да си легнеш? Ако искаш, ще те заведа в гостната стая и ще се погрижа никой да не те вижда.

Лявата му ръка се показва изпод килима, който се спускаше до корема му, и той удари два пъти по писалището си.

— Имаш ли нужда от лекар?

«Не» — отвърна той, удряйки върху писалището.

— Искаш ли да телефонирам на професор Мур? Може би той ще ти бъде по-полезен от мен?

Два пъти изрази бързо той «не»-то с ръката си. Не знаех вече нито какво да кажа, нито какво да предприема. Една мисъл непрекъснато се въртеше в главата ми и аз казах:

— Тази сутрин Хари намери някаква муха, която аз му казах да пусне. Дали не е тази, която търсиш? Хари ми каза, че главата ѝ е бяла.

Чух как от Боб се изтръгна странна прегракнала въздишка, в която, човек би казал, имаше нещо металическо. И тъкмо в този момент, за да не извикам, до кръв си ухапах ръката. Той отпусна своята дясна ръка по протежение на тялото си и на мястото на дланта и китката му се виждаше нещо като сива тояга с малки кукички, които се показваха от ръкава му.

— Боб, скъпи мой, обясни ми какво се е случило. Може би ще мога да ти помогна по-добре, ако зная каква точно е работата... О! Боб, това е ужасно! — казах аз, като напразно се опитвах да подтисна риданията си.

Лявата му ръка се показва изпод килима и след като удари веднъж върху писалището, ми посочи вратата.

Излязох и докато той спускаше райбера зад вратата, аз се строполих в коридора. Слушах как се разхожда, после отново зачука по пишещата машинка. Най-после един лист бе пхнат под вратата и аз прочетох:

«Ела утре, Ан, ще ти обясня всичко. Вземи приспивателно и спи. Ще имам нужда от цялата ти енергия, скъпа моя.

Б.»

— Нямах ли нужда от нещо през нощта, Боб? — извиках през затворената врата, след като успях да сподавя хълцанията си.

Той бързо удари два пъти и малко по-късно чух, че пише на машината.

Събудих се от слънцето, което грееше в очите ми. Бях нагласила будилника за 5 часа, но поради приспивателното не бях чула звънеца. Беше 7 часът и аз станах като обезумяла. Бях спала като в дъното на някаква черна яма, непробудно, без сънища.

Сега, гмурнала се отново в живия кошмар, избухнах в ридания, като си помислих за ръката на Боб.

Побързах за кухнята, където пред изплашените слуги бързо приготвих поднос с чай и препечен хляб, който тичешком отнесох в лабораторията.

След няколко секунди Боб отвори и затвори след мен вратата. Треперейки, видях, че той още е с килима върху главата. По разтвореното походно легло, по сивия му измачкан костюм разбрах, че все пак се е опитал да почине малко.

Един лист, изписан на машина, ме очакваше върху писалището му, където поставих подноса. Той бе застанал до вратата на съседната стая и аз разбрах, че иска да бъде сам. Отнесох листа в другата стая и докато четях, чух, че си налива чай.

«Спомняш ли си за пепелника? Случи ми се нещо подобно, но, уви, много по-сериозно. Сам аз се дезинтегрирах-реинтегрирах първия път успешно. По

време на втория опит не съм забелязал, че една муха влязла в предавателната кабина.

Единствената ми надежда е да намеря тази муха и да премина с нея. Търси добре навсякъде, защото, ако не я намериш, трябва аз самият да намеря някакъв начин да изчезна, без да оставя следи.»

Бих искала по-подробни обяснения, но навярно Боб си имаше своето основание да не ми ги даде. Сигурно е обезобразен и потръпнах, като си представих неговото лице, обърнато като надписа на пепелника. Представих си го с очи на мястото на устата или ушите.

Но трябваше да запазя спокойствие и да го спася. Най-първото нещо бе да направя това, което той искаше — на всяка цена да намеря тази муха.

— Боб, мога ли да вляза?

Той отвори вратата между двете стаи на лабораторията.

— Боб, не се отчайвай. Аз ще намеря тази муха. Не е вече в лабораторията, но сигурно е някъде наблизо. Досещам се, че лицето ти е обезобразено, но не може да става и въпрос за изчезването ти. Никога не ще позволя това. Ако е нужно, ако ти не искаш да те виждат, ще ти направя маска, качулка, и ти ще продължиш твоите изследвания, докато отново станеш нормален. Дори ако се наложи, ще повикам професор Мур и други учени, твои приятели, но ние ще те спасим, Боб!

Той удари върху писалището и отново чух пресипналата и металическа въздишка да излиза изпод килима, който покриваше главата.

— Не се ядосвай, Боб. Нищо не ще направя, без да те предупредя, обещавам ти. Имай доверие в мен и не ми пречи да ти помогна. Лицето ти е обезобразено, нали? Сигурно жестоко. Не искаш ли да ми позволиш да видя лицето ти? Не ще се уплаша. Аз съм твоя жена, Боб!

Той яростно удари два пъти, за да изрази «не», и ми направи знак да изляза.

— Добре. Ще започна да търся, за да намеря тази муха, но закълни ми се, че няма да вършиш глупости; закълни ми се, че нищо няма да предприемеш, без да ме предупредиш, без да се посъветваш с мен!

Той бавно вдигна лявата си ръка и аз разбрах, че по този начин изразява своето съгласие.

Никога не ще забравя този ужасен ден «на лов за мухи». Обърнах наопаки къщата, накарах и слугите да участвуват в моите търсения. Напразно се опитвах да им обясня, че става дума за муха, избягала от лабораторията на мъжа ми, една муха, с която той е направил някакъв опит и трябва на всяка цена да се хване жива; сигурна съм, че от този момент нататък те ме смятаха за луда. И тъкмо това по-късно ме спаси от позора на обесването.

Разпитах Хари. И понеже не разбра веднага, аз го разтърсих и той се заплака. Осъзнах, че трябваше да се въоръжа с търпение. Да, спомняше си. Хванал мухата върху корнизата на кухненския прозорец, но наистина я пуснал, както съм му заповядала.

Дори посред лято ние имаме твърде малко мухи, защото къщата ни се намира върху много добре проветрен хълм. Въпреки това през този ден улових стотици мухи. Навсякъде — върху корнизите на прозорците и в градината, — за да ги привлека, бях сложила чинийки с мляко, сладко и захар. Нито една не отговаряше на описанието, дадено от Хари. Напразно ги разглеждах през лупа — всички си приличаха.

На обед занесох мляко и картофено пюре на моя мъж. Занесох му и няколко мухи, но той ми направи знак, че няма никаква полза от тях.

— Боб, ако до тази вечер мухата не бъде намерена, ще помислим какво да правим. Ето какво реших. Ще се настаня в съседната стая при затворена врата. Когато не ще можеш да отговориш със сигнала «да» и «не», ще пишеш отговорите си на машината и ще ги пъхаш под вратата, съгласен ли си?

«Да» — удари Боб със здравата си ръка.

Нощта настъпи, а ние още не бяхме намерили мухата. Преди да занеса храната на Боб, поколебах се за минутка пред телефона. Без съмнение за моя мъж това бе въпрос на живот или смърт. Ще бъде ли достатъчно силна да се боря срещу волята му, за да му попреча да сложи край на живота си? Сигурно никога не ще ми прости неизпълнението на обещанието ми, но като сметнах, че е по-добре това, отколкото да бъде свидетелка на изчезването му, вдигнах трескаво слушалката и набрах номера на професор Мур, най-близкия му приятел.

— Професорът не е в града и ще се върне едва в края на седмицата — учтиво ми обясни някакъв равнодушен глас от другия край на жицата.

Жребият бе хвърлен. Толкова по-зле, ще се боря сама и сама ще спася Боб, реших аз.

Когато влязох в лабораторията, бях почти спокойна. Както бе уговорено, настанах се в съседната стая, за да започне мъчителният разговор, който трябваше да продължи през голяма част от нощта.

— Боб, би ли могъл да ми кажеш какво точно е станало? Какво всъщност ти се случи?

Няколко минути чувах тракането на машината, после отговорът бе пъхнат под вратата:

«Ан,

Предпочитам да си спомняш за мен такъв, какъвто бях преди. Ще трябва да се унищожя. Дълго мислих и виждам само един сигурен начин и само ти ще можеш да ми помогнеш. Много мислих за една проста дезинтеграция с моя апарат, но това не трябва да се прави, защото рискувам някой ден да бъда реинтегриран от друг учен, а това не бива в никакъв случай.»

За миг се запитах дали мъжът ми не е полудял.

— Какъвто и да бъде начинът, който предлагаш, аз никога не ще се съглася на такова решение, скъпи мой. Колкото и ужасен да е резултатът от твоя опит, твоята злополука, ти си жив, ти си човек, разумно същество, с душа. Нямах право да се унищожих!

Отговорът отново бе натракан на машината, после пъхнат под вратата.

«Аз съм жив, но вече не съм човек. Що се отнася до моя разум, той може да се загуби всеки момент. Впрочем той вече не е непокътнат. А не може да съществува душа без разум.»

— В такъв случай други учени трябва да се запознаят с твоите опити, с работата ти!

Боб ме накара да подскоча, удряйки нервно, почти яростно два пъти по вратата.

— Боб, защо не? Защо отказваш помощта, която сигурно ще ти дадат от все сърце?

Мъжът ми разтърси вратата с десетина яростни удара и аз разбрах, че повече не бива да настоявам.

Заговорих му тогава за себе си, за сина му, за роднините му. Дори не ми отговори. Не знаех вече нито какво да мисля, нито какво да кажа. Накрая подхвърлих:

— Боб... чуваш ли ме?

Този път последва много по-мек удар.

— Ти ми разказа за пепелника от първия ти опит. Боб, вярваш ли, че ако отново го бе прекарал през твоя апарат, ако отново го бе дезинтегрирал-реинтегрирал, буквите нямаше да заемат нормалните си места?

След няколко минути прочетох върху листа, пъхнат под вратата:

«Разбирам какво искаш да кажеш, Ан. Помислих за това и тъкмо затуй ми е необходима мухата. Тя трябва отново да мине с мен, иначе няма никаква надежда.»

— Опитай все пак. Човек никога не може да бъде сигурен.

«Вече опитах» — бе този път отговорът.

— Боб, опитай пак!

Отговорът на Боб ми вдъхна малко надежда, защото никоя жена никога не е разбирала и никога не ще разбере как един мъж може да се шегува, когато знае, че ще умре. След минута прочетох:

«Възхищавам се на твоята прелестна женска логика. Бихме могли да опитваме сто и седем години... Но за да ти направя удоволствие, сигурно последното, ще мина отново. Ако не намериш черни очила, обърни гръб на приемателната кабина и закрий очите си с ръце. Предупреди ме, когато бъдеш готова.»

— Хайде, Боб!

Без дори да потърся очилата, последвах нарежданията му. Чух го да премества различни предмети, после да отваря и затваря вратата на предавателната кабина. След миг очакване, който ми се стори безкраен, чух силно трещене и дори през клепките и ръцете си видях ярката светлина.

Обърнах се и погледнах.

Боб, с велуреното килимче на главата си, бавно излезе от приемателната кабина.

— Нещо да се е променило, Боб? — попитах тихичко, докосвайки ръката му.

Той бързо се дръпна и се блъсна в една прекатурена табуретка, която не бях прибрала. Опита се с последни усилия да не загуби равновесие и докато тежко падаше назад, велуреното златисто килимче бавно се плъзна от главата му.

Никога няма да забравя тази ужасна гледка. Закресях от страх и колкото повече крещях, толкова повече ме обземаше страх. За да заглуша виковете си, вкарах пръстите си в устата и след като ги изхапах до кръв, все пак крещях с всичка сила. Чувствувах, знаех, че ако не успея да откъсна погледа си от него, да затворя очи, никога не ще престана да крещя.

Бавно чудовището, в каквото се бе превърнал моят мъж, покри главата си и пипнешком тръгна към вратата. Най-после успях да затворя очи.

На мен, която вярвах в един по-добър свят, в задгробния живот и никога не се страхувах от смъртта, ми оставаше сега само една надежда: небитието на материалистите, защото дори и в задгробния живот не ще

мога да забравя. Никога не ще се изтрие от съзнанието ми образът на тая кошмарна глава, тази бяла космата глава, със сплескан череп, с уши на котарак, но чиито очи бяха покрити с кафяви плочи, големи колкото чинии и стигащи до островърхите уши. Розова и трептяща, муцуната беше също котешка, а на мястото на устата се виждаше вертикална цепнатина, обрасла с дълги червеникави косми, и оттам стърчеше нещо като хобот — черен и космат, който на края завършваше във форма на тромпет.

Навярно съм загубила съзнание, защото се намерих просната върху студените плочи на лабораторията, с прикован към вратата поглед, зад която отново чух тракането на пишещата машина на Боб.

Бях без мисъл в главата, навярно в такова състояние изпада човек след някаква тежка катастрофа, когато още не си дава сметка какво се е случило и когато още не изпитва болка. Спомних си за един човек, когото видях на някаква гара: седнал на края на перона в пълно съзнание, той гледеше с някакво равнодушно вцепенение крака си — още край релсите, където бе минал влакът.

Гърлото ме болеше ужасно и аз се запитах не съм ли скъсала, докато крещях с всичка сила, гласните си струни.

В съседната стая тракането на машината престана и след това един лист бе пхнат под вратата. Потръпвайки от отвращение, аз го взех с края на пръстите си и прочетох:

«Сега разбра. Този последен опит бе ново бедствие, клета Ан. Навярно си познала една част от главата на Дандело. Преди последното преминаване главата ми бе глава на муха. Сега са ми останали само очите и устата ѝ: останалото бе заместено от една частична реинтеграция на главата на котарака, който бе изчезнал.

Нали разбираш, Ан, че има само едно възможно разрешение? Аз трябва да изчезна. Чукни три пъти по вратата, за да ми дадеш съгласието си, и аз ще ти обясня какво ще направим.»

Да, той бе прав, трябваше да изчезне завинаги. Осъзнах, че нямах право да предлагам нова дезинтеграция

и смътно разбирах, че нови опити могат да доведат до още по-ужасни изменения.

Приближих се до вратата, опитах се да говоря, но никакъв звук не излезе от възпаленото ми гърло. Тогава, както той искаше, почуках три пъти.

Вече може да се досетите за останалото. С помощта на написан на машината лист той ми изложи своя план и аз го одобрих.

Вледенена, трепереща, с пламнала глава, аз го последвах до завода. Държах в ръцете си цяла изписана страница с обяснение как се поставя в действие електрическият чука.

В завода пред чука той отново омота главата си и без да се обърне, без знак за сбогом, се просна на земята, като сложи главата си точно на мястото, където трябваше да се стовари огромната металическа маса на чука.

Не бе трудно, защото трябваше да помогна да изчезне не моят мъж, а някакво чудовище. Боб бе изчезнал вече от дълго време. Аз само изпълнявах последното му желание.

С поглед, прикован в тялото, изтегнато спокойно и неподвижно, аз натиснах червеното копче за спускане на чука. Безшумно, не тъй бързо, както си мислех, металическата маса се спусна надолу. Приглушеният удар, когато тя стигна до пода, се сля в един-единствен сух трясък. Тялото на моя... на чудовището потръпна веднъж и повече не помръдна.

Приближих се и чак тогава забелязах, че бе забравил да сложи дясната си ръка, своята лапа на муха, също под чука.

Преодолявайки отвращението и страха си и като бързах, защото мислех, че шумът от удара може би ще привлече нощния пазач, натиснах копчето за повдигане на чука.

Тракайки със зъби и хълцайки от страх, трябваше отново да преодолеем отвращението си, за да вдигна и преместя по-напред дясната му ръка, която бе учудващо лека.

Отново спуснах чука и после излязох тичешком.
Останалото знаете. Постъпете както намерите за
добре.“

На другия ден инспектор Туинкър дойде у дома на чай.

— Току-що научих за смъртта на леди Броунинг и понеже се занимавах със смъртта на вашия брат, натовариха ме и с тази нова анкета.

— До какъв извод стигнахте, инспекторе?

— Докторът е категоричен. Леди Броунинг е погълнала капсула цианкалий. Изглежда, носела я е със себе си отдавна.

— Елате в кабинета ми, инспекторе. Ще ви дам, преди да го унищожа, да прочетете един странен документ.

Туинкър се настани зад писалището и прочете сериозно и на вид спокойно дългата „изповед“ на моята снаха, докато аз пушех лулата си край запалената камина. Най-последно обърна и последната страница, грижливо подреди листата и ми ги подаде.

— Какво мислите? — запитах го аз и решително хвърлих листата в огъня.

Той не отвърна веднага, но почака мълчаливо, докато пламъците погълнат белите листа, които се извиваха в огъня.

— Мисля, че това окончателно доказва, че леди Броунинг беше наистина луда — каза той, гледайки ме със светлите си очи.

— Да, без съмнение — казах аз, разпалвайки лулата си.

Известно време мълчаливо наблюдавахме огъня.

— Нещо твърде странно ми се случи тази сутрин, инспекторе. Отидох на гробищата, при гроба на моя брат. Нямах никой.

— Не, аз бях там, господин Броунинг. Не исках да ви преча на вашата... работа.

— Вие сте ме видели?...

— Да. Видях ви да заравяте една кибритена кутия.

— Знаете ли какво имаше вътре?

— Една муха, предполагам.

— Да, намерих я рано тази сутрин в градината. Беше попаднала в една паяжина.

— Беше ли умряла?

— Не напълно. Аз я довърших... Смачках я между два камъка.
Главата ѝ беше бяла, съвсем бяла.

ПИЕР БОАЛО, ТОМА НАРСЪОЖАК ПЕСЕН, КОЯТО УБИВА

Ремон включи един след друг двадесет и двата телевизора, подарени му от неговите почитатели по случай последния му успех: „Ла телè, олè!“ Двадесет и два телевизора! Между тях имаше малки, с по две никелирани антени като рогца на марсианци, а други бяха обемисти като мебели и „стомасите“ им бяха натъпкани с бутилки „Чинцано“, „Дюбоне“, „Олд Кроу“, „Смирнов“... Можеше по цял ден да се налива, когато духът отпадеше... Сега всички тези екрани, обърнати към Ремон, разливаха в ателието светлина като при пълнолуние. Гръмна оркестърът на Пари-Клуб. Врявата принуди Валерй да излезе от тоалетната.

— Спри! — извика тя. — Човек може да полудее!

И посегна към най-близкия апарат, но Ремон я сграбчи за китката:

— Не пипай!

— Вече си пил — каза тя. — Ставаш непоносим, Ремон!

— Ре... Моля те да ме наричаш Ре... Него наричаш Крис, нали!

Едва се сдържа да не му отвърне, че Кристиан Марешал е вече знаменитост, докато той... Но защо да раздухва караницата? Силуети изпълваха стаята; в едър план — някакъв писател ги обграждаше от всички страни, после на екраните се появи фолклорна група, чийто танц се разсипваше около тях под звуците на гъдулка...

— Човек би помислил, че се намира в твоето село — каза Валерй.

— Искаш ли ръката ми? — злобно подхвърли Ремон.

Внезапно върху стените се появиха един до друг: Крис, с пригладени коси, сияеща усмивка и дързък поглед държеше китарата си, както се държи куче за каишката; и Корин — слаба, мрачна, измъчена, с изкуствени, дълги като великденчета мигли и тънки устни. Но щом извърнеше глава към Кристиан, в погледа й проблясваше вълнуваща нежност.

— Уличница! — изсъска Ремон.

Той се хвърли по корем върху дивана и подпря с ръце главата си: беше зашеметен от гледката, Корин припомняше как на някакъв конкурс за певци-любители се е запознала с Кристиан и как е била пленена от неговия глас.

— Не е вярно — изръмжа Ремон. — Той пее като ютия... И после какво? Да не би да получи голямата награда?

— Млъкни — каза Валерї. — Непрекъснато говориш.

Корин обясняваше защо е решила да даде възможност на Крис да опита късмета си.

— Но вие имате и други момчета, нали? — запита конферансието.

— Да, разбира се.

— Ще видиш, че нищо не ще спомене за мен — извика Ремон. — Ето! Какво ти казах? За нея съществува само този нехранимайко!

Корин обясняваше защо е организирала спектакъла в „Атения“. Тя беше убедена, че Крис е вече достатъчно прочут и може да се представи със самостоятелен концерт. Оливие Жод е композирал специално за него шест нови песни.

— А! Какъв свят! — извика Ремон. — Чу ли! Жод много добре знае, че тя е метреса на Крис. Няма значение! Написах ти шест песни! Ти отмъкваш жена ми, но въпреки това аз ти помагам!

Той заудря с юмруци възглавницата, върху която се бе подпрял.

— Не, не и не! До гуша ми дойде!

— Трябваше да си останеш в Сен-Флу — каза Валерї, като грижливо слагаше червен лак на ноктите си. — Колко още неща ще видиш тук, зайчето ми!

Конферансието запита Корин не съжالياва ли, че се е отказала от кариерата си на певица. Миг напрегната тишина. Двадесетте и две измъчени лица на Корин сякаш се съветваха с Ремон. Бавно потрепване на клепките...

— За нищо не съжالياвам. Какво повече бих могла да постигна?

— Разбира се! — каза Валерї, без да вдигне очи. — Петдесет и пет лазарника! Вече толкова пъти са й опъвали лицето, че не може да се усмихне, без да пукне кожата на шията.

— Сега моята задача е да откривам млади таланти — продължи Корин.

— Това, което Корин Берга не ни казва — продължи конференсието, — но което всеки знае, е, че несъмнено в цяла Европа — и аз подчертавам думите си — няма по-прозорлив импресарио от нея... Нужно ли е да изреждам всичките знаменитости на мюзик-хола, които тя е създала? Повярвайте ми, скъпи Крис Марешал, вие сте в добри ръце, в „Атения“ ви очаква голям успех... Припомнете ни датата!

— На 14-и — каза Крис. — Предпочетохме да избегнем 13-и.

— И така, след три дни — заключи конференсието. — Ние всички ще отидем да ви ръкопляскаме. А сега какво ще ни изпълните?

— „Спах до теб“, текст и музика Оливие Жод.

— Слушаме ви.

Ремон подскочи.

— Те ме предизвикват! — изкрещя той. — Вал, в края на краищата нали тя ми бе обещала тая песен! Да или не?

Със стиснати юмруци, облечен в своята пижама на черни и златни райета, той бе застанал срещу другия, който сякаш настъпваше от всички ъгли на стаята, с насочена напред китарата. Ремон отмахна един кичур, който падаше над очите му, и се огледа за Валерй.

— Сега разбрах: искат да ме съсипят... Да, разбира се. Аз им преча.

— Какво толкова се чудиш — каза Валерй, — неговият стил е сантиментален. Докато ти си по-скоро човек на хрумвания, един весел певец...

— Пет пари не даваш за мен!

— Не е вярно. Сравни... Той напомня Тино Роси... А ти — по-скоро Бурвил.

Валерй се наведе тъкмо навреме. Чашата се разби о стената и звънът от счупването се смеси с първите звуци на китарата. Тя избяга в тоалетната. Когато чу шума от превъртането на ключа, Ремон повдигна рамене.

Весел певец! Той още предъвкваше своя гняв, когато Крис започна със своя тенорен, още дрезгав глас:

Спах до теб.

Спомняш ли си, русокоса моя?

*Цялото щастие на света
влезе под нашия покрив.*

Ремон затропа с крака, сякаш за да преодолее някаква внезапна и непоносима болка. Той би направил истински фурор с тази песен! Гвоздеят на лятото! А сега поради подлостта на Жод по всички плажове, във всички модни кабарета, по улиците, от отворените прозорци ще слушат тази музика, извивките на Крис, въздишките му, неговите изящни задавяния.

*Остарях до теб.
Ти ми измени, русокоса моя.
Цялата скръб на света
влезе под моя покрив...*

Краката на Ремон се оплетоха в колана на пижамата му, паднал на пода. Той го взе и го размаха като камшик.

*Ще умра далеч от теб,
но винаги ще те обичам, русокоса моя.
Всичката радост на света
си отиде заедно с теб.*

Бедният жалък Жод, който доверява отчаянието си на своя млад съперник. Това бе прекалено смешно! С един замах Ремон запрати надалеч цигарената си кутия „Голоаз“. И изведнъж започна да удря, където му падне... Плясъкът на колана заглушаваше музиката, накъсваше думите.

*... до теб
... русокоса моя
занапред сам в света
... сянка след тебе.*

Валерѝ показа разчорлената си глава.

— Престани — извика тя. — Ти си луд!... Не! Само не пишещата машина!

Тя се хвърли върху Ремон в момента, в който той се готвеше да запрати малката пишеща машина „Ремингтон“.

— Слушай, защо е нужно това! Ремон... Успокой се!

— Ще си отмъстя. Кълна ти се, че ще си отмъстя.

Крис се покланяше. Избухнаха ръкопляскания. Лицето на Корин отново се появи върху всички екрани. Ремон намота колана си около врата на Валерѝ.

— Виж — изръмжа той. — Ето какво ще им направя... И ще започна с Жод...

— Пусни ме — изхълца Валерѝ. — Душиш ме!

— Шегувам се! Аз съм веселяк, шегаджия, смешник.

Гласът му заглъхна. Той пусна колана и мърморейки си, завъртя копчетата едно по едно. С постепенното изчезване на образа на Корин яростта му се усмиряваше. Отново стана тихо.

— Хубаво си се натряскал — каза Валерѝ.

— Това облекчава!

Той отвори една „Олд Кроу“ и пи уиски направо от бутилката, без да опира гърлото ѝ до устните си, както пиеха мъжете от неговото село. После бързо се преоблече: сив велурен панталон, пастелносин пуловер, мокасини.

— Излизаш ли?

— Ще му говоря.

— На кого?

Ремон избухна.

— На Жод, разбира се. Той ми обеща. Няма да оставя да си играят с мен като с хлапак. Това е моята песен. Тя ми е обещана. И ако откаже, ще му счупя мутрата... Хайде, махай се оттук!... Постоянно се мотаеш в краката ми.

Той я цапна неочаквано, отвори шкафа, изхвърли на земята чорапи, ризи и накрая измъкна един малък пистолет 6,35.

— Ре... Ти няма да...

— Разбира се, че не, глупачке. Това е само за да направя разговора по-интересен. Той все пак ще трябва да избира... Тях или мен.

— Ре... Моля те... Почакай ме, Ре.

Той вече бе прекосил стаята...

— Ре... Ще дойда с теб.

Ремон грубо тръшна външната врата. Колата му бе там, малка кола MG с подвижен гюрук, която бе купил с първите си хонорари. Тя беше обещание за успех, богатство, лукс, могъщество. Седна зад волана и почувствува, че смелостта му го напуска, както ранения — последните му сили. Толкова усилия! Толкова надежди! Четири грамофонни плочи, изтръгнати... всъщност изтръгнати от кого? От целия този тъмен свят на съперничество, интриги, рисковани комбинации... Но парите започнаха да текат. Та нали доказателството, че успехът бе тук, вързан в кърпа, е появяването на Валерй... По инстинкт тя бе подушила добрата сделка... Значи, трябва, без да подбиращ средствата, да бъдеш по-силният. Крис беше ли се поколебал?

Ремон запали мотора. Тази песен струваше милиони, достатъчно, за да се купи цяло студио с балкон в шестнадесетия район на Париж и да се отърве от мръсното си ателие на улица, която завършва с баир и пусто, буренясало място. Улица Габриел! За щастие никой не знае къде се намира. И човек винаги може да подхвърли с безразличие: „Това е Монмартр!“ Честта е спасена!

Спах до теб.

Спомняш ли си, русокоса моя?

Ремон изруга. Още колко дни ще го преследва тази песен и ще пулсира в него като абсцес? Той натисна амбриажа. Жод живееше на улица Боеси. Жалък тип! Но несравним творец на песни, рефрени, на незабравими мелодии. Втори Венсан Ското, казваха хората. Във всеки случай жалък тип, попаднал във властта на Корин, която го караше да се претрепва от работа и му изменяше с първия срещнат.

Цялата скръб на света...

Глупак! Бива го само да хленчи в сладникави напеви. Вярно е, че на неговата възраст... Сигурно караше шестдесетте, татко Жод! И му личаха: съвсем грохнал, мъничък, облечен в своите безупречни морскосини костюми, имаше вид на човек, който винаги е готов да приема съболезнования.

Използувайки една пролука, Ремон ускори ход, като се опияняваше от грохота на мотора. Ето какво трябва да се спаси — бързината, движението, радостта да задминаваш всички, с риск да се блъснеш. Толкова по-зле за стария, ако не се отдръпне навреме!

Един мерцедес се отмести. Ремон се настани на освободеното място. Познаваше сградата — беше идвал веднъж, точно след финала, който той бе спечелил над Крис. Тогава Ремон беше само едно високо мършаво момче, лошо облечено, зелено от страх и все още зашеметено. Оттогава все пак той напредна. Стана дързък. Ето защо в асансьора дори не обмисляше думите си. Знаеше, че лесно ще заглуши гласа на другия и само трябваше да се отпусне. Ще излее всичко, което му тежи на сърцето. Всичко!

Ключът беше на вратата. Влезе, позна вестибюла, мобилиран като будоар, послуша се. Холът беше вляво; кабинетът — в дъното. Навярно Жод стоеше в кабинета си — малка стая, претъпкана с вещи, — където композиторът обичаше да се оттегля, да слуша плочи, да гледа телевизия.

Той наистина беше там, обесен на дръжката на прозореца, извърнал към Ремон това, което преди бе едно деликатно и чувствително лице. Ремон се смрази. Краката му трепереха, защото никога не бе виждал обесен и защото това беше непоносима гледка: но гневът му още го поддържаше. Нещо кисело-тръпчиво изпълни устата му. Поднесе носната кърпа към устните си, без да откъсне поглед от другия. От телевизора се разнасяше тихата музика на една интермедия. На екрана бавно минаваха водни лилии, виждаше се езеро, което отразяваше облаците. Мъртвите очи отразяваха езерото.

С безкрайно усилие Ремон раздвижи крака, като плувец, попаднал в течение. Да отреже ли въжето? Преди всичко това не беше въже, а някаква черна и златна тъкан; виждаха се и други смущаващи

подробности... тази чашка, още пълна с кафе, върху една ниска маса... Несъмнено Жод току-що бе станал. Беше облякъл халат върху пижамата си. Навикнал бе да си ляга в три часа сутрин. Той композираше, когато другите спяха.

Цялото нещастие на света...

Мелодията звучеше в главата на Ремон. Той се отпусна отмаял върху старото кожено канапе, толкова пъти показвано в списанията. От това бавно дефилиране на водните лилии му се повдигаше. Той угаси телевизора — настъпи такава тишина, че чу как бие сърцето му и се упрекна, загдето е още жив. О! Толкова малко жив! Наистина по-малко жив от най-бедния овчар от Планез. Ако беше останал там!... Искрено казано, ако бе останал там... щеше да умре от скука сред Катрин и децата... Той погледна Жод, сякаш още можеше да очаква съвет от него, но Жод бе отишъл при отчаяно влюбените от неговите песни.

Да телеграфира? На кого? На полицията ли? На някой лекар ли? Какво е нужно да се направи в такъв случай? Най-простото нещо бе да съобщи на портиера... Но за това трябваше да стане... Още малко... точно колкото е необходимо да осъзнае какво се е случило, да се убеди, че Крис бе спечелил. Не е нужно да имаш голямо въображение, за да видиш заглавията на вестниците: „Смъртта на Оливие Жод“... „Последната му песен“... „Песента, която убива“... И снимките на Жод, Корин, Крис... Милион плочи, продадени за един месец... славата... договорите... турнетата... докато той навярно ще търси нов композитор, може би дори нов издател... защото Крис ще използва случая да се освободи от един съперник и понеже от Корин зависеха печалбите на грамофонните плочи „Юпитер“, достатъчно бе Крис да подхвърли някоя мръсотия за него... сега, когато Жод не бе вече жив, за да го покровителства.

Чу приглушения шум от асансьора на етаж, затварянето на решетката, потрепването на токчетата на Валери и машинално си помисли, че е имала късмет да намери такси. После с някакво вътрешно задоволство си представи как тя ще припадне и се заслуша в стъпките, които се приближаваха.

Не! Валер̀ само изхълца смешно и изпусна ръчната си чанта. Е да, преди да се провали като актриса в мюзик-хола, тя бе имала време да мине покрай доста нещастия и драми. Валер̀ бързо се съвзе и бавно се приближи до трупа.

— С колана на пижамата си — измърмори тя. — Какво странно хрумване! Освен ако...

Тя погледна Ремон.

— Скарахте ли се?

— Не. Намерих го така.

— Питам те заради теб... Как влезе?

— Ами... както и ти. Ключът е на вратата. Предполагам, че е искал да го открият бързо... Внимавай, Вал! Ако мислиш, че...

— А! Моля те. Срещна ли някого?

— Никого.

— Къде остави колата?

— Долу... на петдесет метра.

— И тук ни провървя — каза Валер̀. — Поради задръстването аз слязох на Сен Филип. Значи, в това отношение сме предпазени. Не ни заплашват никакви свидетели.

— Но моля те, аз...

— До нищо ли не си се докосвал?

— Загасих телевизора.

Тя взе чантата си, извади кърпа и грижливо избърса копчето на телевизора и дръжката на вратата. После хвана Ремон за ръката.

— Ела... Побързай.

— Трябва да съобщим...

— Да съобщим! За да ни задържат, разпитват... Хайде, ела.

Той се остави да бъде повлечен, напълно олекнал, почувствувал внезапно, че още е само чужденец в този град. Валер̀ седна зад волана.

— Ще отидем в студиото — реши тя. — Запомни: ти имаш запис... Ще пристигнем със закъснение. Постарай се да изглеждаш спокоен.

— Кълна ти се, Вал, че аз...

— Ще разговаряме по-късно. Успокой се.

Ремон изпадна в странен кошмар; отделните фрагменти, спомени, случки губеха в неговото съзнание логичната си връзка... Корин и Крис току-що бяха пристигнали, след интервюто си в Пари-Клуб... По-късно той отлично си спомняше това. Около тях се намираха всички, на които животът минава в кулисите на студиото за записи, филмовите площадки на телевизията и киното, в малките клюкарски барчета; хората, които измислят забавните анекдоти, зловните интрижки, които обикалят Париж през деня, и наблюдават сити от задоволство как големите звезди се изяждат помежду си. Шушнеха си в ъглите за отношенията между Корин и Кристиан, тихичко се смееха, но приветствуваха Крис, станал вече истинска знаменитост. И Ремон непрекъснато чуваше до себе си Валерì, която му шепнеше:

— Дръж се!

Корин го забеляза и изтича при него да го целуне.

— Моят малък Ре... Опитах се да ти се обадя снощи... Никой не отговори... Но Оливие е съгласен. Ще ти напише една песен... Нещо забавно, нали разбираш в какъв стил.

Тя говореше така бързо, че беше безполезно да се опитва да й отговаря. Какво да отговори? Че Оливие там... И Валерì, която непрекъснато шепнеше: „Не се отпускай... Не се отпускай...“ Би дал всичко за чаша алкохол.

После — празнина в спомените му. Корин му подхвърляше:

— Не се сърди, мой малък Ре... Ще видиш... Ще ми благодариш...

По-късно забеляза, че Валерì говори с Кристиан. Кога се бе отдалечила от него? И защо тъй глупаво се подмилкваше на този кретен, който непрекъснато позираше. Несъмнено тя хитруваше. Беше твърдо убедена, че е убил Жод.

Пак преход в празното, една черна дупка... Настана някаква блъсканица. Той бе притиснат от група хора, които се бяха струпали около някакъв телефон. Седнала на страничната облегалка на един фотьойл, Корин казваше, обезумяла от ужас:

— Но това е невъзможно, господин комисар!... Когато се поделихме... Да, снощи...

Тя бе заобиколена от очи, които я наблюдаваха, ровеха се в нея.

— Работеше както обикновено... Беше напълно нормален... Ало?... Да, слушам... Но защо ще се самоубива?

Вдигна се глъчка, която заглуши гласа ѝ... Някой до Ремон промърмори:

— Тя пита защо се е самоубил? Забавно!...

И отново стана тихо; около Корин кръгът се стесни, както правят любопитните на улицата около някое тяло, опръскано с кръв.

— Да — призна Корин, — той страдаше от депресии... винаги беше малко претоварен... но ние всички сме така.

— Особено Крис, откакто е с нея! — прошепна отнякъде женски глас.

— Идвам веднага, господин Комисар.

Корин затвори телефона, обсипаха я със съболезнования, а също и Крис, който не знаеше много добре как да се държи. Корин заплака. Вълнението се предаде на повечето от присъстващите. Оплакваха Жод; до вчера го презираха малко, но го обичаха. А сега го обичаха още повече, защото съумя да напусне сцената безшумно, деликатно, както винаги бе и живял.

Крис помогна на Корин да стане. Други ръце я подкрепиха. Повдигнал се на пръсти, Ремон видя лицето ѝ — лъскаво и мъртвешко като маска. Сълезите се стичаха по страните ѝ като водни капки. Стъпил на стол, някакъв фотограф пусна една светкавица и като се обърна към Ремон, извика:

— Шапки долу! Такава сцена трябва да се заснеме, нали?

От този момент отново всичко се обви в мъгла. Повече не можеше да се мисли за работа. Техниците също бяха слезли в салона. Хората говореха възбудено. Валерй направи знак на Ремон.

— Покажи се — каза тя тихо, — раздвижи се. Ще дойдат журналисти. Тъкмо сега не бива да останеш незабелязан.

Те дойдоха малко по-късно, натъпкани с пресни новини... Един приятел на Жод го бе открил. Лекарите са на мнение, че е самоубийство. Смъртта бе настъпила около един час по-рано... може би точно в момента на интервюто в Пари-Клуб... Тази песен, ако се вникне по-добре в нея, не беше ли нещо като предупреждение? Тя изразяваше умора... а също може би някакво своеобразно отмъщение. „Цялата радост на света си отиде с теб...“

— Вие какво мислите? — запита един от журналистите Ремон.

— Всички ще свършим по този начин — намеси се Валерй. — Един прекрасен ден нервите не издържат. Всички живеем като побъркани... Аз например... Аз съм в балетната трупа на „Атения“... Има дни, когато ми се иска просто да пукна в някой ъгъл, толкова съм уморена... А, Ре?

— Смъртта на Жод е цяло нещастие за вас — настоя журналистът. — Какви са вашите планове?

— Ще продължа — каза Ремон.

— С кого?

— С Корин, разбира се... Имам още един договор за запис на голяма грамофонна плоча.

— А след това?

— Ремон е много търсен — намеси се живо Валерй. — Не се безпокойте за него.

Ремон се упрекна за оскърбленията, които й бе нанесъл в миналото. Валерй бе прелестно момиче. Ако се измъкне, това ще бъде само благодарение на нея.

По-късно в колата, докато тя го отвеждаше на улица Габриел, той й благодари.

— Играта трябва добре да се играе — каза тя. — Всеки за себе си. Не те ли научиха на това в Сен-Флу?

Той изгаряше от желание да си пийне и ръката му тъй трепереше, че разсипа половината от чашата си. Отпусна се на дивана. Добре! Най-трудното бе минало. Валерй го наблюдаваше с любопитство.

— Все пак — каза тя — можеш ли да ми обясниш какво те прихвана?

— За какво?

— Скочил си върху него, просто така, още с влизането?

— Вал, кълна ти се...

— Хайде, остави! Когато излезе оттук, ти искаше да го удушиш. Пристигам аз. Той е удушен. И то с колан от пижама... О! Не се страхувай. Досега никого не съм издала.

— Боже мой! Това е прекалено. Къде е тази пижама?

Ремон стана, огледа се, повдигна възглавниците от дивана, отиде в тоалетната.

— Тя е тук — извика Валерй.

Ремон се върна в стаята. Валер̀и му подаде пижамата на черни и златни райета. Ремон я взе, разгъна я.

— Къде е коланът? — запита той.

— Замина! Той е там... около врата на Жод.

На Ремон му се стори, че стаята се разтяга, че се клатушка неприятно. Той се отпусна на фотьойла. Искаше му се да зареве като дете.

Ремон пиеше непрекъснато, за да се освободи от натрапничавите си мисли. Като използва отсъствието на Валер̀и, той раздра и накъса на малки парчета пижамата, с която се гордееше, защото беше като тази на Жод. Това бе нещо като магически ритуал: той подражаваше на хората около него, които бяха забогатели. Носеше вратовръзки, каквито носеше Белен, директорът на „Атения“; купил бе своята малка кола, защото журналистът Люсиен Фрег имаше такава кола. Бе желал лентички, награди не поради суетност, а за да се чувства окончателно предпазен от неуспехи, за да свърши с маратона на непрекъснатите молби, ходатайства, с всекидневната робия. Понякога си мислеше колко са несигурни, крехки успехите на дебютанта, нищо по-лошо от това да висиш, хванал се с краищата на пръстите си за стряхата на двайсететажно здание. Ужасът от усещането на празнота вече не го напусна. Само алкохолът го успокояваше малко. А когато беше пиян, той се държеше като момченце. Глупак е, разбира се, щом унищожи такава хубава пижама. И все пак зарови късчетата в празното място зад сградата, грижливо стъпка земята, да не би децата, които идваха да играят там, да открият нещо. Като се върна, почувствува се по-сигурен и готов да набие Валер̀и, ако случайно започне да задава въпроси. Но Валер̀и избягваше всякакви намеци за смъртта на Жод. Само че го наблюдаваше някак особено, иронично, покровителствено... Това също влизаше в кошмара. Тя се преструваше, че го смята за виновен, странна игра, в която той губеше. Искаше, за всеки случай, да ѝ разиграе една комедия на жестокост, и тя буквално бе повярвала в тази жестокост. Всички външни обстоятелства бяха срещу него. Дори и този колан, който той бе загубил, както губеше запалката си, ключовете на колата си, носните си кърпи. Ремон знаеше обаче много добре, че има талант да омагьосва вещите тъй

добре, че много пъти двамата бяха търсили на четири крака безуспешно под мебелите някоя лула или копче от ръкавели.

— Ама аз го видях, няма и пет минути!

— Мислиш ли?

— Не мисля, а съм сигурен.

— Не се ядосвай, зайчето ми.

Той се ядосваше, псуваше, упрекуваше я в безредие, за да прикрие своята немарливост. Но този път не можеше никого да упрекне. И пиеше, за да забрави това, което бе видял там.

Не искаше да отиде на погребението на Жод. Валерѝ трябваше да го умолява, да говори за кариерата му, която той е на път да компрометира, да го убеждава, че отсъствието му ще изглежда странно и може би дори подозрително. Накрая, изпълнен със злоба срещу целия свят, той се съгласи да я придружи. На гробищата стоя настрана, видя само глави, чу само откъслечи от процалната реч на някакъв академик, който бил съученик и приятел на Жод. Но вечерните вестници подробно описваха събитието. Валерѝ ги донесе в ателието и Ремон подскочи, когато съзря заглавията...

— Какво ти казах! На, чети това... Чети!

Журналистът разказваше с високопарен стил, че Жод бе умрял приблизително в момента, когато Крис в Пари-Клуб пееше: „Спах до теб...“ Лекарят с голяма точност бе установил момента на смъртта. Разбира се, не бе възможно да се установи една безспорна връзка между песента и самоубийството, но тези, които добре познаваха крайната чувствителност на покойния, навярно щяха да го свържат с тоя факт.

— Разбрали са се за рекламата — каза Валерѝ.

— Почакай! — извика Ремон. — Виж нещо още по-хубаво!...

— Ах! Подлеци!

Той зачете, повишавайки все повече тон.

„Утре вечер втората част от програмата в «Атения» ще бъде предавана по телевизията; по този начин ще се отдаде обществена почит към този, който тридесет години посвети най-хубавото от своя дух и сърце на френската

песен. Младият известен певец на грамофонните плочи
«Юпитер»...“

Ремон смачка на топка вестника и го хвърли на земята, после с един ритник го запрати под дивана, откъдето Валерѝ го прибра. Тя търпеливо го разгъна, оглади го и прочете края на статията.

— Да — рече тя, — Крис спечели голямата награда.

— Даваш ли си сметка! Да дебютира в мюзик-хола при такива условия! Все пак това е прекалено лесно!... Остава му само да се появи... Дори само от учтивост ще му направят овации... Не, това ме отвращава... И ти ще видиш тази тълпа! Всеки ще иска да бъде там...

— Човек трябва да умеє да губи, мой мили Ре... Ако Жод не бе умрял, всичко това нямаше да се случи...

— Какво? Повтори го да чуя.

— О! Ти много добре ме разбра.

Валерѝ погледна часовника си и добави спокойно:

— Осем и двайсет! Трябва да побързам. Ако не бъда готова навреме, може да ми се случи най-лошото! Грозно е да се явиш при вдигането на завесата!... Ще ме отведеш ли?

Ремон протегна ръка към афиша, който закриваше един прозорец със счупени стъкла. Той никога сериозно не бе мислил да го поправи. Афишът представляваше Корин Берга, когато беше известна международна певица, почти съперничка на Едит Пиаф.

— Тя е причината за всичко това! — изкрещя той.

— Ще ме отведеш ли?

Ремон застана пред афиша.

— Добре! Както искаш — каза Валерѝ.

Зад гърба си той чу как Валерѝ вдигна слушалката и повика такси. Корин го гледаше със своята предизвикателна усмивка, която я бе направила знаменита. Тя сякаш оживяваше. До този момент Корин бе само някакво изображение, къс хартия, поставена, за да не духа. Тази вечер за първи път бе влязла в стаята. Живееше тук, мълчалива, предизвикателна и Ремон внимателно я разглеждаше.

Валерѝ излезе, като хлопна вратата. През афиша премина въздушна струя, която раздвижи лицето на Корин. Устата ѝ сякаш се полуотвори, като че се канеше да заговори.

Таксито спря, после отново тръгна. Ремонт си наля чаша уиски. Никога не трябваше да се доверява на Корин. Сега, когато имаше достатъчно време да я разгледа подробно, видя по-добре зад лицето на модната парижанка суровата маска, която подсказваше за една делова жена. Излегна се на дивана срещу афиша. В началото наивно бе повярвал, че тя се интересува от него. Спомни си първите си изблици на ярост, когато тя хладнокръвно го постави на мястото му.

— Ти не си хубав и крещиш, сякаш има пожар. Трябва да започнеш от самото начало. Затова не спори. Подписвай!

Приятелите му се пошегуваха:

— И на теб ти погоди номера с договора, а? Ще има още да се пениш!

Да! Той наистина имаше за какво да се ядосва! Тя беше там, с тънка холандска пура между пръстите, с леко наклонена глава и полузатворени очи. Присъствуваше на всички репетиции и не пропускаше нито една грешка.

— Ръцете ти... Пъхни ги където искаш, но ги скрий! Човек само тях вижда... Спри... Лошо!... Научи се да дишаш, момченце. И да спазваш такта... Такта! Знаеш ли какво значи това? Почни отново... Едно, две, три...

Той пееше, треперейки от страх и умора. Пееше, както някои се изкачват по Алпите. Тя дебнеше, докато пресипне, докато започне да грачи.

— Ето... Горедолу така... Твоят тип е да крещиш с цялото си сърце, разбираш ли? Ти си планинар. Недодялан!... Само че не си готов да изтръгнеш доброволно този крясък от сърце!

Беше работил като каторжник, беше пял по цели часове. Всеки ден Корин го слушаше в репетиционната зала и отново го унищожаваше с думи, които се връзваха като удари с нагайка.

— Хайде! Не прави трагични физиономии. Ти приличаш на бръснарски чирак... Не мърдай краката си. Това не ти е някакъв овернски танц!...

Когато биваше на края на силите си, тя му изтриваше челото с изящна парфюмирана кърпичка. Той виждаше лицето ѝ съвсем отблизо както сега. Тя лакомо го душеше.

— Мъчно е да те одяла човек, миличък Ре. При това работата не е трудна: само направи гласа си дрезгав и сложи вътре в него усмивка.

Страдаш, а пък пет пари не даваш за това. Никога ли не ти се е случвало, а? Никога ли не си бил изоставян от някое момиченце?

Техниците угоднически се смееха. Всичко започваше отначало. Напразно се опитваше да направи гласа си дрезгав. Едва се сдържаше да не заплаче. Въпреки това той напълно се доверяваше на Корин. По-късно, веднъж случайно видя, когато Крис репетираше. И особено той видя нея.

Напълни чашата си и я изпразни на един дъх. Алкохолът го изгаряше, но по-малко от омразата, която го изпълваше през този ден. Той бе излял злобата си върху Валерй, свикнала да понася всичко. Първата му грамофонна плоча... да, беше щастлив... но не чак толкова много. Особено обичаше първите чекове и чувството на сила, които те му вдъхваха. Написа на Катрин, малката приятелка от детинство, която бе учителка в едно далечно селце, зареяно в планината: „Всичко върви добре... Успехът е близо...“ Но не бе твърде сигурен, защото не успяваше да си създаде свой собствен стил. Може би трябваше да заглуши своята завист и да послуша съветите на Корин. Но бе му дошло до гуша от тая дресировка, а и чувствуваше, че Корин също започва да се обезкуражава. Тя все още идваше, подхвърляше няколко остроты, защото характерът ѝ беше такъв, и бързо си тръгваше... „Нищо не представлявам за нея — мислеше си Ремон. — Само една не особено рентабилна инвестиция!“

Накрая започна да пие направо от бутилката. Корин продължаваше да го гледа. Това бе само една книжна Корин... А от какво беше направена другата?

— Хей, мръснице, от какво си направена ти? От нищо... От нищо... Съвсем от нищо.

Той стана. Бутилката му беше празна. Олюля се и внезапно се почувствува много пиян. Когато започваше да пие, напразно се опитваше да внимава. Прехвърляше мярката, без да усети. Изведнъж се намираще отвъд нея, раздвоен, изпълнен със странни желания, с мъка, с буйство, за които не можеше да си даде сметка.

— Това те размива, мръснице!

Направи няколко неуверени крачки. Погледът му бе леко замъглен или може би светлината не бе в ред?

— Махай се! — заповяда той. — Достатъчно си висяла тук... Иди при него... Хайде! Не искаш ли?...

И запрати бутилката с всичка сила. Хартията се разкъса. На мястото на главата се появи черна дупка. От другата страна се чу глух шум от нещо, което се търкаляше... „Главата, разбира се, това беше главата!...“ Ремон се ухили.

— Не искам да ме търсиш вече — измърмори той.

Барчето беше полуотворено. Той взе нова бутилка, падна върху дивана и сънят го повали като с юмручен удар. Потъна в някаква дълбока бездна.

... Някой го разтърси. Един глас, дошъл от дълбините на нощта, го викаше. А се чувствуваше тъй добре в своята забрава!

— Ремон, събуди се, Ремон!

Позна Валерй.

— Остави ме. Уморен съм.

— Ти пак си пил!

— Аз?

Той тронаво се надигна, като се подпря на лакътя си.

— Тя започна първа — продължи той, като се мъчеше да се отърси от някаква своя натрапчива идея. — Тогава аз я убих.

— Какво?

Той се засмя, вдигна брадичката си към скъсания афиш.

— О! Нея аз не обесих!!... Убих я с една бутилка. Тап!

Валерй го гледаше с изпълнени с ужас очи. Той отново се строполи върху възглавниците.

— Колко е часът?

— Наближава полунощ.

— Какво ти е хрумвало да ме будиш в такъв час? — промърмори Ремон.

Изведнъж загуби съзнание и отвори очи чак на сутринта.

Чувствуваше се като изкалян. В кухнята Валерй приготвяше кафето. Той нямаше желание да говори. Не смееше да извърне глава към обезобразения афиш. Излезе на пръсти и както обикновено пресече улицата до малката книжарница на ъгъла, за да купи „Фигаро“.

Заглавието преминаваше през цялата страница:

„Убийството на Корин Берга“.

Ремон разгърна вестника. В средата на статията — снимка на певицата. Беше репродукция на афиша — същата двулична усмивка, която дразнеше Ремон.

— Господи! — измърмори той.

Прочете статията на един дъх. Беше толкова невероятно, че затвори очи и разтърси глава, но снощното напиване бе преминало. Не сънуваше — Корин наистина бе мъртва. Бавно зачете отначало: „Съседите, които се връщали от театър, видели, че вратата на апартамента на Корин Берга била отворена. Открили тялото на актрисата в хола и веднага съобщили на полицията. В момента, в който пишем тези редове, следствието, водено от комисаря от криминалната полиция Месалие, се е добрало само до няколко незначителни неща. Черепът на Корин Берга е бил счупен с бутилка уиски, която е намерена върху килима. Изглежда, нищо не е било откраднато от апартамента. Корин Берга е родена в Париж през...“

Ремон обърна страницата да види продължението на статията и изпсува нетърпеливо. Биографията на Корин никак не го интересуваше. Но може би там ще научи някои подробности, които ще прекратят мъките му. Може би убиецът се е издал. Може би...

Това, което прочете под заглавие „Една хипотеза“, го смаза окончателно:

„Смъртта на Корин Берга, скоро след тази на Оливие Жод, навярно ще постави нови задачи за разрешение пред следователите, защото е невъзможно да се помисли, че тук се касае само до просто съвпадение. Изглежда, че съществува някаква загадъчна връзка между двете истории и вече може да се запитаме дали нещастният композитор наистина се е самоубил, или е само първата жертва на един опасен престъпник. Няма съмнение, че проникателният комисар Месалие ще направи всичко, за да провери това.“

Ремон се върна в къщи като сомнамбул. Като го видя тъй пребледнял, подпрял се с рамо на вратата, неспособен да произнесе и дума, Валерї едва не събори табличката със закуската.

— Какво става с теб?

Той ѝ подаде вестника, отиде до дивана и се строполи върху него. Слънцето весело преминаваше през дупката на афиша и стопляше ръцете му. Той уплашено се отмести и зачака въпросите, които Валерї щеше да му зададе. „Защо снощи не дойде с мен в «Атения»? След като си тръгнах, ти излиза ли?... Сигурен ли си?“ Самият той се питаше вече. Напразно се опитваше да се убеди, че беше останал тук. Корин беше убита с бутилка уиски. Тогава?... И внезапно си спомни своята идиотска приумица, предизвикателството, което подхвърли на Валерї: „Нея аз не обесих. Убих я с една бутилка. Тап!“

Просто да полудее човек! Валерї четеше бавно, почти с наслада.

— Това ще я оправи — каза тя. — Не винаги едни и същи ще ядат баницата. Все пак съществува справедливост.

Тя остави вестника върху подноса, сигурно с намерение отново да прочете статията, и подаде на Ремон чаша кафе.

— Май че имаш нужда от едно силно кафе, бедно мое зайче.

После премина през хола и отлепи разкъсания афиш, като добра домакиня, която не може да търпи и най-малкото безредие. Хвърли късчетата в кошчето за боклук.

— Ще телефонирам да ни сложат ново стъкло.

Тя се държеше естествено, весело, но малко пресилено. Играта на криеница започваше. Ако тя не питаше нищо, ако отбягваше всякакъв разговор за смъртта на Корин, това бе, защото за нея нямаше ни най-малко съмнение, че Ремон бе виновният. Може би очакваше сам да си признае. Но той не можеше да признае престъпление, което не бе извършил... А сега дори мълчанието му от минута на минута все повече се обръщаше срещу него.

Въпреки хладнокръвието си Валерї не бе по-блестяща от него. Тя нетърпеливо поглеждаше часовника и пусна транзистора.

— Сега ще видим какво ще съобщят в новините...

Говорителят повтори приблизително същото, което вече бяха чели във вестника.

— Още е твърде рано — каза Валерй. — Ще трябва да чакаме обедните новини. Жалко!... Аз не ще бъда тук. Ще отложим това в „Атения“. С това вечерно галапредставление Белем иска да направи голям удар. Всички места са продадени. А аз не усещам вече краката си. Какъв занаят!

Тя се прозя, излезе от хола и влезе в тоалетната. „Бърза да се измъкне — помисли Ремон. — Сякаш съм прокажен. Нищо. Познавам едного, който стои сега като гипсиран.“ Без Корин Крис бе станал не по-малко уязвим от самия него. Без съмнение той ще пожъне голям успех, но само Корин би могла да използва един успех както трябва. При тази мисъл Ремон изпита известно удовлетворение. Тя само за малко подтисна тревогата, която го измъчваше като гадене. Пиеше му се, но видът на бутилката за малко не изтръгна от гърдите му стенание. Той изгълта остатъка от кафето.

— Излизам — извика той.

Какво се надяваше да намери на празното място? Той се лута сред боклуци, пружини от легла, смачкани велосипеди, ръждясали кутии, най-различни бутилки. Събра много от тях, без да намери своята. Тя обаче беше тук... Не можеше да бъде на друго място... Не можеше да бъде там! В противен случай налагаше се да отиде при някой психиатър.

Тръгна по булеварда, изпи чашка коняк в едно бистро, позабавлява се малко с ролетката. Струваше му се, че живее извън кожата си. Когато се бе събудил след операцията от апандисит, беше изпитал същото странно усещане, че е никой. Но добре знаеше, че в този миг хитрува. Какво друго можеше да прави? А бутилката? И тя самата не хитруваше ли?...

Когато се върна, не завари Валерй. Беше почти единадесет часът. Транзисторът продължаваше да работи. Предаваха музика от Жод... И внезапно прекъснаха, за да съобщят, че аутопсията на Корин е потвърдила първите констатации. Нанесеният със страшна сила удар бе счупил черепа, като бе оставил видима следа върху челото на жертвата. По всичко личеше, че ударът е бил нанесен с дъното на бутилката, което и обяснява защо не се е пръснала. Смъртта е настъпила между двадесет и един и двадесет и два часа...

Отново пуснаха музиката и Ремон загаси транзистора. Между двадесет и един и двадесет и два часа!... Няма съмнение... Беше убил

Корин... Корин бе умряла и тук, и там в едно и също време. Той притисна длани о слепоочията си. Холът се въртеше около него. Още малко, и ще припадне. Той бе убил Корин, както бе убил и Жод. Неволно! Точно така!... Неволно!... Едно излишно движение. Една непредпазливост. Припомни си приказките, които четеше, когато бе съвсем малък... приказки от планината... за вълшебствата... „Пожелай три неща — казваше феята, — те ще бъдат изпълнени...“ Тогава беднякът пожелаваше да има в чинията си кървавица и желанието му веднага се изпълняваше... Скарваше се с жена си и пожелаваше кървавицата да се залепи на носа ѝ. И веднага бедната жена виждаше своя нос продължен с дълго парче кървавица...

Стига! Стига! Измъчваше се заради някакви си случайни съвпадения. Всички колани си приличат! Също и бутилките! Докато не се докаже, че се отнася за неговия колан, за неговата бутилка... и особено за същия час, за същата минута... Той не беше единственият, който желаше смъртта на Жод или на Корин! Въпреки своята доброта композиторът сигурно бе смазал доста свои конкуренти! Такъв бе законът на професията. Що се отнася до Корин!... Малко поуспокоен, Ремон отвори бутилка скоч^[1] и зачака обедните новини. Те започнаха с една изненада:

— Току-що научихме — каза говорителят, — че тази сутрин известният певец Кристиан Марешал, когото фамилиарно наричат Крис, е бил заплашен. Прибирайки се у дома си, след като е бил разпитан от комисаря Месалие, той намерил под вратата анонимно писмо, написано на пишеща машина: „Никога двама без трима. Тази вечер, ако се появиш на сцената на «Атения», ще бъде твоят ред.“ Край на цитата. Дали това е само една лоша шега? Комисарят Месалие не отговори на въпросите на журналистите. Само заяви, че лично той гледа много сериозно на писмото.

„Ако това писмо наистина е писано от убиеца на Корин Берга, може да се предполага, че Жод Оливие също е бил убит и в такъв случай животът на Крис Марешал е в опасност.“ Ще успее ли полицията да обезвреди престъпника до довечера? Не е невъзможно, защото, както бе вече потвърдено, върху бутилката, с която е била убита Корин Берга, са открити много ясни отпечатащи от пръсти... Накрая не е безинтересно да съобщим една любопитна подробност, която може би заема важно място в сложния ребус, предложен на

опитния комисар Месалие: в хола на Корин Берга е бил намерен електрофон, и на него, последната грамофонна плоча на ръководената от нея фирма „Юпитер“ — „Спах до теб“; това е запис на песента, която Крис трябва да изпълни тази вечер на сцената на „Атения“. А сега да минем към политиката...

Ремон трескаво потърси друга радиостанция и попадна точно на някакъв разгорещен спор между един слушател и един журналист.

— Аз мисля — каза първият, — че вечерта трябва да бъде забранена. Очевидно е, че ако оставят нещата да се развиват от само себе си, ще дойдат хиляди хора, привлечени от миризмата на кръв...

— Работите не са стигнали дотам, скъпи господине — прекъсна го другият. — Преди всичко ние живеем в свободна страна, нали така? Крис има пълното право да пее, ако счита, че животът му не е заплашен...

— Но той е заплашен, господине.

— Извинете, господине, намират се и лоши шегаджии. И не е непозволено, дори и на най-добре осведомения гражданин, да счита, че тъкмо това писмо изхожда от някой лош шегаджия... От друга страна, сигурно ще се вземат мерки...

— Няма ли други въпроси! — запита този, който водеше интервюто. — Тогава малко реклами...

Ремон загаси радиото, наля си два пръста скоч. Отпечатъците! Разбира се, че имаше отпечатъци. А полицията само ще се затрудни в избора. Навсякъде ще открие отпечатъци... Като се почне с пистолета. Сърцето му се сви. Пистолетът!... Той отвори шкафа, отметна бельото. Пистолетът беше там... Не е ли луда непредпазливост да пазиш оръжие при сегашните обстоятелства?... Ремон деликатно, хвана пистолета 6,35, който му се стори по-тежък и по-опасен от обикновено. По-добре да го скрие някъде. Сложи го в джоба си. После изчака следващите новини и излезе.

Не беше гладен, но изгаряше от жажда, която нищо не можеше да угаси. Жадно отпи няколко глътки скоч, излегна се на дивана и сложи транзистора близо до себе си. Новините в един часа продължиха по-дълго от обикновено. Случаят Берга започваше да вълнува милиони хора.

— Разкрит бе нов факт — каза говорителят. — Отпечатъците на пръстите върху анонимното писмо са еднакви с тези, които са открити върху бутилката. Това означава, че убиецът на Корин Берга е писал на Крис. Следователно, налага се изводът: Оливие Жод не се е самоубил. Той е бил удушен и обесен. Така че ако настоява да пее тази вечер, Крис Марешал чисто и просто рискува живота си. Един от нашите сътрудници посети дома на Крис. Той с труд си е пробил път през тълпата, която сега се е насъбрала пред жилището на певеца. Зданието е строго охранявано. Крис се е заключил у дома си. Вратата му се отваря само за няколко близки приятели. Невъзможно е в момента да се знае дали ще пее, или не. Префектурата на полицията е публикувала кратко съобщение, в което по-специално се казва, че „Кристиан Марешал единствен е властен да решава. Ако реши да се покаже пред публиката, една полицейска част ще охранява театъра и всякакви манифестации ще бъдат забранени“. Край на цитата.

Ремон завъртя копчето на най-близкия телевизор. Веднага се появиха образи, които пак предизвикаха завистта му: улицата на Крис... глави... глави... Бяха може би триста... Триста лица, обърнати към прозорците на първия етаж. На кръстовището се виждаше боядисана в черно и бяло радиокола. Появи се един журналист, който говореше пред микрофон.

— А сега да чуем мнението на месаря...

В едър план — месо, телешки глави, овнешки бутове. Един здравеняк с мустаци избърсва ръце в края на престилката си и заговаря с бургундски акцент.

— Аз казвам, че това е шантаж. Всеки е получавал анонимни писма... Аз — още през войната... Ако трябва всеки път да си сваляме гащите, когато някой иска да ви ритне по задника...

Хората се смееха одобрително.

— Вие, госпожо, какво мислите?

Възрастната жена се опита да скрие лицето си.

— Аз, господине, не се занимавам с политика.

— Вие, младежо?

— Той трябва да пее.

— Дори ако му се случи нещо?

— Ние всички ще присъствуваме... Всички приятели, нали... Не сме малки, нали, можем сами да изпълним ролята на полицията.

Мисля, че вашият човек... този, който уби Корин, няма интерес да се показва.

Чуха се шумни одобрения и момчето, много развълнувано, помахаше с ръце да поздрави невидимите зрители. Камерата отново се спря на къщата на Крис, задържа се на балкона, на спуснатите щори.

За момент Ремон изпита желание да отиде и се смеси с тълпата. Ще чуе любопитните, ще се промъкне под навеса на вратата и ще чуе да се шепне около него: „Това е Ре... Знаете го, нали, Ре... Този, който пее «Ла Теле-оле...» Аз го харесвам повече от Крис.“ Една част от самия него продължаваше да витае сред красиви измислици, докато другата бе парализирана от съзнанието за безнадеждност. Не! Никъде няма да излиза. Ще срещне приятели, които ще го потупват по рамото с желание да го утешат. Днес всичко е на Крис. Страната е отправила очи само към него...

Както и да е! Ремон загаси телевизора и отпи глътка скоч. Може би работите ще се променят. Ах, ако само тайнственият убиец успее и този път!... Но какво ще промени това?

Ненадейно, с яснота, която не му бе присъща, той видя бъдещето си: никога не ще се издигне до самостоятелни концерти. Грамофонни плочи, да, ще запише още няколко... при условие, че намери хубави песни, написани специално за него. Но сцената е недостъпна за него... защото е несръчен, черничък, космат, ъгловат, като селянин от Кантал, а това го подтискаше. Още няколко години, дори няколко месеца, и той ще стане „звездата“ на кварталните празници или на малките курортни градчета... Ще види името си върху разни афишчета: „Ре... плей-бой на радиото и телевизията...“ Отсега си представяше статията в „Пробуда на Черната планина“ или в „Маржеридска тръба“:

„Нашият съгражданин успя да подчертае с изключителен талант прекрасните куплети, които...“

Той се обърна върху дивана. Не! Никога! Много остро почувствува до каква степен имаше нужда от студио, микрофони, от техници, които зад стъклото махнат с ръка, за да му направят знак да започне, и познатите бистра, където се установяваха цените, където и най-малкият успех будеше уважение, почтително мълчание,

променяше лицата. Отначало го наричаха Молонпиз, по името на селото му, после — Шандес, след това Ремон, накрая Ре... Утре отново ще бъде Ремон... и директорът на фирмата ще му каже с усмивка: „Ще помислим за следващия ти запис... имаме достатъчно време...“ Макар че беше млад в професията, усещаше инстинктивно всички бъдещи неприятности и със сигурност знаеше, че ако бъде принуден да се откаже от професията си, ще умре може би с помощта на пистолета, чиято тежест усещаше в джоба си, и който в края на краищата е по-добре да не захвърля.

Звънецът на телефона премина през него като електрически ток. Той изтича да вдигне слушалката. Не, беше Валерй.

— Не се безпокой — каза тя. — Ще се постарая да се върна преди спектакъла, но може би няма да бъде лесно. Искат всички танцьорки да бъдат тук в седем и половина; разбираш ли какво означава това?... Полицаи са се настанили вече по всички ъгли. Комисарят, знаеш ли го, онзи, дето името му е нещо като Веселие... та лично той се качи на сцената и тършува навсякъде. Изглежда, че след като се вдигне завесата, всички, до антракта, ще бъдем затворени в ложите си. А аз смятах да гледам Крис от кулисите... Това е жестоко! И знаеш ли колко струва на черна борса един билет?... Познай... Десет хиляди... Трябваше да купя цяла пачка! Щях да си изкарам надницата!

— Значи — прекъсна я Ремон, — Крис е решил да пее?

— Разбира се! Мислиш ли, че ще изпусне такъв случай! Преди малко е поискал да прегледат звуковата уредба. Улицата е пълна с хора, които вече го очакват. Ако не дойда да вечерям, ти все пак хапни нещичко... И ако смяташ да наминеш насам, вземи метрото. Улиците ще бъдат задръстени!...

— Няма да мръдна оттук — каза Ремон. — Ще гледам по телевизията.

— Да, така е по-добре. По този начин всичко ще ми разкажеш, защото аз нищо не ще мога да видя. Все пак това е прекалено!

— Нищо не ще се случи.

— Какво говориш!... Полицайте не са на това мнение!... Разправят, че ще претърсват хората на входа... До довечера, зайчето ми!

Цял следобед Ремон слушаше съобщенията. Галата в „Атения“ остави на заден план всички други новини. В пет часа префектурата на полицията се обърна към населението с призив да запази спокойствие.

— Съществуват опасения — каза в своя коментар говорителят, — че могат да станат нежелателни инциденти както по улиците, така и в залата. Още не са забравени истеричните сцени, които се разиграха неотдавна при концертите на някои много известни артисти. Вярно е, че Крис не е още между най-големите, но зад него са сенките на Жод и Корин Берга, а и опасността, на която той се излага, спомага да привлече на този концерт манаците на скандалите. Нашите специални пратеници ще бъдат в залата от двайсет часа...

Предаването от деветнайсет часа бе почти изцяло посветено на галапредставлението. Показаха насъбралото се множество и в хола грубо нахлу врявата на тълпата, която едва задържаха.

— Доброто дете тълпата — обясни говорителят, — която се е събрала без никакви определени намерения. Трябва обаче да се отбележи присъствието на няколко черни рубашки, които, изглежда, очакват отварянето на вратите. Не е нужно да се подчертава, че всички те специално са наблюдавани от една невидима полиция, която обаче е готова да действа, ако това стане необходимо...

„Дъра-бъра — каза си Ремон. — Сега Крис вече спечели. В същност може би самият той е измислил всичко това...“

Ремон смени уискито с водка. Не беше пиан, но от дълго време не бе в нормалното си състояние. След унието, което го бе обхванало, той почувствува необикновена възбуда. Не можа да се сдържи да не закрачи из стаята и започна да пуска всички телевизори, нещо, което му създаваше чувство на сигурност и могъщество. После отвори една рибна консерва. Валерì нямаше да се върне. Тя се страхуваше! Боеше се от него. Ето защо винаги бе навън от... Не, това не е вярно. Въпреки неизбежните караници те се разбираха добре. „Може би смята, че съм луд“, помисли Ремон. И все пак Валерì не е момиче, което лесно се обърква. По-скоро от предпазливост се държеше настрана от него. Предпочита да не бъде тук, в случай че полицията пристигне да тършува в ателието и да задава смущаващи въпроси. А може би има още нещо... Не иска да знае какво е решил в последна сметка, защото бе убедена, че е виновен... Да отиде на галапредставлението и се опита да убие Крис?... Защо да чака по-

добър случай от тоя?... Чувствувайки, че напълно дерайлира, Ремон започна да се налива с бурбонско вино — обичаше приятното парене, което то причиняваше в стомаха. Едно нещо бе сигурно: Вал ще си държи езика. Но при най-малката опасност ще го изостави... както всички. Никой истински не се интересува от него. Никой не ще го защити. Живее в неприятелско обкръжение. Той урегулира телевизорите. Толкова би искал да види своя образ, повторен двадесет пъти! Да има двадесет живота, хиляди, милиони живота! Само заради тези, които го знаеха като малък и които казваха за него: „Тоя не е като другите! От него нищо няма да излезе!“

Гледаше разсеяно прогнозата за времето, странните рисунки, стрелките, които сякаш постоянно заплашваха мрачния масив на Оверн. И изведнъж събитието, което той очакваше, бе съобщено от всички телевизори. С драматичен глас говорителят разкъса тишината:

— Той ще пее. Току-що Крис потвърди решението си пред един от нашите пратеници... Имате думата, Робер!

Показаха стаята на Крис. Самият той, в халат, беше седнал в един фотьойл, облегал на възглавници. Крис смело призна:

— Страхувам се. Макар и да зная, че фактически нищо не рискувам. Все пак тревожи ме мигът, в който ще трябва да пресека сцената. Дори и при обикновени обстоятелства това е изпитание за всички артисти. Но тази вечер...

Камерата бавно се приближаваше към него, безпощадно разбулвайки лицето му, сякаш отслабнало от грижи, съсредоточения му поглед и една тънка бръчка, която се врязваше в челото му като следа от скалпел.

— Сцената ще бъде много сериозно охранявана — каза репортьорът, чието рамо се виждаше в лявата страна на екрана като огромна сянка. — Никой не ще може да се приближи до вас.

— Тъкмо тази пустота ме плаши... Разбира се, ще се постарая да не разочаровам всички онези, които ми гласуват доверие, но нека знаят, че очакват прекалено много от мен тази вечер. Ако пея все пак, това е единствено заради тях... Много ми е тъжно...

— Комедиант! — процеди Ремон. — Тъжно! Готов е да убие баща си и майка си.

— А какво смятате да пеете?

— Последните композиции на Оливие Жод... само почти неизвестни още песни, като „Спах до теб“, с която ще започна...

— Отсега знаем, че ще бъде чудесно — заключи репортьорът.

Следващата картина показва улица Монтен, недалеч от „Атения“. Огромна тълпа заливаше платното на улицата и образуваше нещо като водовъртеж около една полицейска кола; врява като при митинг изпълни хола.

— Тук френската телевизия... Гледката е необикновена... Наистина очаквахме да видим много народ... Но всички предвиждания бяха надминати. Сега се обръщам към офицера от полицията, който ръководи опазването на реда... Според вас колко души има около „Атения“?

— Трудно е да се пресметне — отвърна един глас с тулузки акцент... — Седем хиляди... Осем хиляди...

— Не се ли страхувате от някакви произшествия, безредици или друго някое събитие, което може да разпали тълпата?

— Нищо не може да се каже със сигурност... Но, не... Имам опит с тълпата... Тази тук по-скоро ми изглежда спокойна... Това са преди всичко любопитни зяпльовци, които идват не толкова заради певеца, колкото поради извършените по-рано престъпления.

— Накратко, вие сте оптимист?

— Решително!

Веднага след това се появи комисарят Месалие: прав в средата на кадъра, с енергично лице, ниско подстригана коса, големи зъби, които отразяваха светлините на прожекторите. Ремон дори не забеляза кога е напълнил чашата си. Не обичаше този човек, боеше се от него. Комисарят изглеждаше много уверен в себе си.

— Що се отнася до кулисите и сцената — каза той, — никаква опасност. Там всичко е проверено. Остава залата. Първите пет реда ще бъдат празни, както и авансцената. Какво може да се случи? Да предположим, че някой подстрекател се опита да хвърли нещо. Аз ще имам хора навсякъде. Престъпникът веднага ще бъде хванат... Не, вярвайте ми, нищо не може да се случи. (Ръката му разряза въздуха като с нож.) Нищо!

Другата камера, навярно поставена върху някой съседен покрив, пое предаването. С бавно движение тя показва площада пред „Атения“.

Гледана отвисоко, тълпата приличаше на течаща мазна и лепкава лава. Тя бавно се разклони, чуха се викове.

— Ето първите посетители — започна репортьорът. — Най-големите имена на песента и естрадата скоро ще бъдат тук. Струва ми се, че виждам...

Гласът му бе заглушен от възторжени викове. Сред тесен коридор от неясни силуети, от тръпнещи лица — в едър план лицето на една известна личност.

— А сега виждам да слиза от своя „Ферари“...

Отново викове. Ремон гледаше като хипнотизиран ту един, ту друг екран. Искаше всичко да види. Може би би дал... живота си, за да бъде, макар и за една минута, един от тези, които сега с приятелско махане на ръка, с любезни поклащания на главата, изкачваха стълбището на мюзик-хола. Започна блъсканица, викове.

— Тълпата губи търпение — каза репортьорът. — Полицията отвежда един прекалено буен младеж. Вечерта може би ще бъде много по-гореща, отколкото се предполагаше.

Камерата показва залата. Тя беше препълнена. Мнозина разговаряха оживено и изглеждаха много възбудени... Чуваха се гърмежи. „Това са книжни кесии, които някои се забавляват да надуват и после да пукат между ръцете си“, обясни говорителят. Музикантите започнаха да се настаняват в ниското пред сцената. Внезапно един човек, навярно цивилен полицаи, ги прикани да излязат и докато шумът нарастваше, те изчезнаха един по един. Самият Ремон вече не се владееше. Косите му бяха полепнали от обилната пот. Чашата играеше в ръцете му. Той сгъна крака под себе си и се сви на топка в дъното на дивана.

— Комисарят Месалие — отново се обади репортьорът — току-що реши да направи важна промяна в програмата, за да може вечерта да премине при нормални условия. Крис Марешал, който трябваше да пее през втората част на спектакъла, ще започне пръв. Впрочем режисьорът сам ще съобщи това...

Появил се от гънките на завесата, режисьорът бе посрещнат с вой, тропане на крака, гърмежи и думите му се загубиха в общия шум. Той изрази с жест безсилието си и се скри отново. Ремон си представи, че е на мястото на Крис. Ако един ден успехът споходи и него, той също ще чува зад завесата многогласния шум на тълпата... той също

ще трябва да върви под прожекторите до средата на тази арена с лице към тълпата — това многоглаво животно. Ще намери ли достатъчно смелост?... Да... Да... С цялата си душа желаше този момент. И ще го дочака, ако след няколко минути убиецът посмее да действа... ако Крис повече не се изпречва на пътя му. Ремон жадно отпи от бутилката, като ранен, когото искат да върнат в съзнание, наведе се напред и започна да си гризе ноктите.

Завесата се разклати, бавно разкри сцената, в чието дъно вече чакаше малкият оркестър, който щеше да акомпанира на Крис. Този път шумът премина в непрекъснато буботене; целият хол кънтеше от виковете, с които приветствуваха Крис. Това беше огромният глас на успеха, на славата, на богатството... Ремон се задъхваше като умиращ. Крис се появи много мъничък върху екраните, но тъй като камерата се приближаваше, той растеше; ръкоплясканията сякаш го превръщаха в гигант. Появи се в едър план, с лице сякаш изваяно от някаква недействителна, сияйна материя, в която очите с трескавия си блясък дълбаеха две развълнувани пещери. Той почти докосваше своя съперник.

— Мръсник! — прошепна Ремон и отстъпи до стената.

Пианото, барабаните, контрабасът засвириха първите ноти на мелодията, която Ремон знаеше много добре, но той едва я слушаше. Целият се беше впил в погледа на другия; ненавиждаше това омразно лице с такава страст, с каквата някои се любеха. Бе се превърнал в друг човек; усещаше с кръвта си, с нервите си ужасния страх на Крис и си мислеше: „Сега... точно сега трябва да бъде убит... Сега.“

Шумът постепенно утихваше.

„Точно сега...“

Хванат в далечен план, Крис скръсти ръце на гърдите си по начин, с който искаше да затрогне. Но като опитен комедиант той чакаше да настане пълна, осезаема, мъчителна тишина. Бе вкопчил пръстите си в тъмното поло, което бе облякъл, сякаш вече чувствуваше душевното страдание, скръбта, така характерни за музиката на Жод. Наклони глава към микрофона.

— Боже мой! Точно сега! — извика Ремон.

— „Спах до теб“ — съобщи Крис. — Текст и музика — Оливие Жод.

Отново викове и ръкопляскания; нови взривове накараха телевизорите да потреперят. Ремон се бе изправил. Той се огледа. Усещаше пистолета в джоба си. „Понеже никой не посмя да...“ Вече не се владееше. Виждаше само победоносната усмивка, която бавно разкриваше зъбите на Крис. Протегна ръка към най-близкия екран и натисна спусъка.

Той бе оглушен. Телевизорът се пръсна на парчета. Избухнаха пламъци и дим. Побеснял от яд, Ремон се прицели в друг екран, но пръстът му се отпусна... Двадесетте образа на Крис трепкаха заедно: двадесет уста се отвориха едновременно, за да издадат вик, който Ремон не чу, защото всички в залата се бяха изправили и крещяха. След това Крис падна на едно коляно. Ремон изпусна димящия си пистолет. Около него се разнасяше тръпчива миризма на изгоряло. От кулисите притичаха силуети. Крис се строполи напред.

Двете крила на завесата се плъзнаха едно към друго, залюляха се и изведнъж всички образи изчезнаха. Ридания разтърсиха Ремон. Той се ослуша... Сега пък какъв номер искаха да му изиграят? Що за кошмар беше това? Полудяваше ли? Предпазливо извърна глава... Ще види ли плъхове да тичат по стената?... Малките екрани отново светнаха, разнесе се нежна музика на фона на водни лилии.

— Не — извика Ремон, — не!...

Някакъв панически страх помете това, което бе останало от здравия му разсъдък. Той изтича до вратата, после се обърна, за да се увери... Навсякъде беше пълно с водни лилии. Беше заобиколен с водни лилии като удавник, който излиза на повърхността... По бузите му течеше вода... може би сълзи... Той побягна навън, в нощта, без дори да затвори вратата.

— Изстрел с револвер — каза лекарят. — Куршумът не е излязъл. Налага се незабавна операция.

Шумът в залата бе толкова голям, че Месалие едва разбра думите на лекаря. Приблужи се един от хората му.

— Какво да правим, шефе? Доста хора вече се измъкнаха... Нямаше начин да се избегне движението... Останалите побесняха... Мисля, че е по-добре да позволим на всички да си тръгнат... Сигурно са хиляда и двеста — хиляда и триста души. Разбирате докъде може да

се стигне, ако започнем да ги обискираме, да записваме имената им. И каква ще бъде ползата? Ясно е, че убиецът не е...

— Една минута! — прекъсна го комисарят.

Той имаше ясно съзнание за катастрофата, но беше свикнал да реагира бързо и живо.

— Предупредете режисьора... Само една дума за Марешал. Не е необходимо да се крие истината, но не е нужно също така да се драматизират нещата... Леко нараняване... Ако някой е видял нещо или иска да каже нещо... човек никога не знае... нека веднага да дойде на сцената.

— А залата?

— Разбира се! Да се опразни... Да се изведат насила тези, които се съпротивляват...

Той се върна при ранения. Лекарят придръпва пуловера. Ръцете му бяха изцапани с кръв и той се избърса с носната си кърпа.

— Има ли изгледи да остане жив? — запита Месалие.

— Трябва най-напред да разберем къде е заседнал куршумът!... Навярно много близо до сърцето!

Комисарят коленичи, вдигна внимателно лепкавия пуловер и разгледа дупката, направена от куршума.

— Малък калибър — каза той. — Вероятно 6,35... Стреляно е от залата, без съмнение от първите редове... Но между първите редове и микрофона има сигурно най-малко дванадесет метра. А от такова разстояние да улучиш целта с пистолет 6,35 е дяволска работа!

Като видя двама полицаи с носилка, той се изправи. Директорът Белем го дръпна за ръкава.

— Господин комисар, в залата се намират видни личности. Не може да се отнасяме с тях безцеремонно. Тук са също приятелите на Крис...

— Добре — прекъсна го Месалие. — Извикайте ги във фойето. Ей сега ще им поговоря.

Притича един офицер от полицията.

— Шефе... Какво ще правим с хората, които задържахме зад кулисите?

— Освободи ги!... Чакай... Повечето от тях добре познават момчето... Бих искал да ги разпитам веднага... Да речем, след пет минути.

— Къде?

Комисарят потърси с очи Белем, но той бе напуснал сцената. Двамата полицаи излязоха с носилката.

— В кабинета на дирекцията — реши Месалие. — А! Много бих искал да видя Лартиг.

— Тук съм, шефе.

Месалие се обърна.

— Хубава я свършихме — каза той. — Значи, вие не сте взели необходимите мерки! А при това имахте достатъчно хора.

— Съжалявам, шефе. Но те бяха побеснели. Навсякъде движение, крясъци. Вече не знаехме къде да гледаме!

— Въпреки това стрелецът е могъл да стане и да се прицели добре.

— Не обезателно. Освен това почти всички се бяха изправили. Размахваха ръце! Голяма бъркотия... Но, уверявам ви, ние наблюдавахме цялата зала.

— А гърмежа? Естествено никой не го е чул!

— Беше заглушен от врявата. Поради всички тези книжни кесии, които гърмяха, и виковете, и ръкоплясканията, вече дори не обръцахме внимание на шума!

— Очаквам доклада ви. Вярвайте ми, няма да бъдете поздравен.

— Зная, шефе.

— Аз също — добави Месалие, като ядосано пъкна ръце в джобовете си.

Той се приближи до процепа на завесата.

Залата бързо се изпразваше. Зад него групата по установяване на самоличността привършваше своята работа. Долу, под микрофона, бе останал само един силует, очертан с тебешир, и няколко кафяви петна. Никаква друга следа! Убиецът бе разбрал много по-добре от полицията, че сред тая тълпа от възбудени поклонници не рискува нищо. Но той бе забравил едно нещо: когато човек убива последователно един композитор, един импресарио и един певец, съвсем естествено е да принадлежи и самият той към малкия свят на песента. Следователно...

Месалие не бе гениален, но бе упорит и методичен. А и все пак налице бяха някои неща: преди всичко отпечатъците на пръстите. Те не отговаряха на нито едно от картотекираните вече лица, но несъмнено,

ако не сега, то по-късно ще се окажат много важни... А анонимното писмо! Може би бе дошъл моментът да го използва.

Месалие остана няколко минути във фоайето и помоли всички, които бяха близки на Крис, да не се отдалечават. Искаше да ги разпита. Навън стояха още много любопитни, но треската бе преминала. Полицията държеше здраво положението в ръцете си. Ала нито един свидетел не се бе явил. Месалие се настани в кабинета на Белем. Малкият Ламбертини изпълняваше ролята на секретар.

— Много ли чакат? — запита комисарят и за първи път през тази вечер запали цигара.

— Петдесетина... танцьорки, костюмиерки, техници... Ужасно са настроени срещу нас.

— Разбирам ги — измърмори комисарят.

Разпитът започна. Мъжете бяха навъсени, жените плачеха. Те разказваха банални истории, разни случки, които Месалие с голяма мъка прекъсваше. Анонимното писмо беше пред него върху бюрото.

— Погледнете това — повтаряше комисарят. — Виждали ли сте някъде такъв вид хартия?

Но листът бе обикновен, от най-употребявания формат. Синият му цвят с нищо не бе забележителен.

— Аз имам такива листа — каза контрабасистът. — Купих ги в магазин с единни цени.

— А шрифта? Вижте... „О“-тата и „е“-тата са замацани... Лентата е бледа... Главните букви са над реда... Получавали ли сте писмо, което?...

— Не. Не. Това нищо не ми напомня.

Все същите отговори. Затова Месалие бе много изненадан, когато изведнъж жената, която той разпитваше, се смути.

— Напомня ли ви нещо тази хартия?

Момичето мълчеше. Върху чантата ръцете ѝ потреперваха.

— Погледнете ме.

Тя вдигна глава. С гладката си кожа, с розово-червения си цвят, който човек винаги с учудване открива по лицата на децата, израсли на свобода по улиците на Париж, тя бе пленителна. Беше елегантна в своето евтино облекло и напарфюмирана с мярка.

— Как се казвате?

— Валерй... Валерй Ванс.

— Какво работите тук?
— Танцърка съм.
— Вие сте виждали такава хартия... тези букви... Не казвайте, че това не е така.
— Аз... аз помислих.
Месалие стовари юмрука си върху бюрото.
— Хайде, не ми разказвайте истории. На мен такива не минават. Виждали ли сте вече някъде този лист... Къде?
Тя се съпротивяваше още и пръстите ѝ побеляваха върху дръжката на чантата.
— Къде живеете?
— При Ре.
— Кой е този Ре?
— Ремон Шандес.
— С какво се занимава този Ремон?
— Пее.
— А! Така ли! Има ли пишеща машина? Да, или не?... Лесно ще ми бъде да проверя.
— Да.
— Пишеща машина с черна лента... със зацапани „о“-та и „е“-та.
— Да... Струва ми се.
— И пистолет?
— Не... Щях да зная, ако имаше... Ремон е избухлив, но не е лош човек, уверявам ви, господин комисар.
— Това не пречи да завижда на Кристиан Марешал?
— Ами! Поставете се на негово място!... Оливие Жод му бе обещал една песен, а после зад гърба му започнаха интриги и Корин Берга уреди Крис да я пее.
— Жод... Корин... Крис... И всичко това за една песен.
— Една песен, която има успех. Това означава голяма печалба, господин комисар.
— Да, зная... Да се върнем към вашия Ремон... Той беше ли в залата?
— Не зная.
— Как! Не знаете къде е бил в една такава вечер?
— Не. Аз репетирах цял следобед и не съм се прибирала.
— Не ви ли каза какво възнамерява да прави?

— Не... Беше в лошо настроение.

— А! От дълго време ли?

Валерй отегчено вдигна рамене.

— Той често изпада в лошо настроение. Вижда се, че не познавате тази професия!

— А никога ли не сте го слушали да отправя закани срещу Кристиан Марешал или срещу другиго?

— Не... Не си спомням.

— Къде живееете?

— Улица „Габриел“ 48... Малък апартамент на партера, който някакъв художник превърнал в ателие.

— Дайте ми ключовете си.

Тя притисна чантата към гърдите си, за малко не загуби самообладание, но беше от тоя тип хора, които по инстинкт се страхуват от полицията. Подаде на Месалие два ключа, вмъкнати в халка.

— Благодаря. Дръжте се разумно и ме чакайте тук. (Той посочи Ламбертини.) С господина... Няма да се бавя.

Тя изгледа и двамата.

— Бих искала... дали... дали е сериозна?

— Какво?

— Раната на Крис?

— Не! Не!

В кулоара се вдигаше врява.

— Можеш да освободиш другите — извика комисарят на Ламбертини. — И извикай Лартиг. Трябва ми.

Телефонът иззвъня. Обаждана се от болницата „Некер“, навярно дежурният, изглежда бързаше.

— Раненият не издържа — каза той. — Куршумът е попаднал в мускула на клапата.

— Какъв калибър?

— 6,35... Обикновено изваждането не е трудно, но Кристиан Марешал изпадна в безсъзнание... Всичко опитахме... инжекции... масажи... Нищо не стана.

— Ясно. Мълчание до утре. Аз ще намина. Благодаря.

Месалие затвори телефона и обърна гръб на Валерй. Добре, че попадна на тази следа, иначе!... И ако се действува бързо, има още

възможност да хванем убиеца до сутринта. Показа се Лартиг.

— Научих нещо... Знаеш ли къде е улица „Габриел“?

— Да... В Монмартър... Улицата, която води към стълбите.

Взеха служебното „Пежо“ и докато Лартиг караше, Месалие състави плана за действие.

— Още е тук — каза Месалие.

Холът изглеждаше осветен.

— Странно, нали? — промърмори Лартиг.

Комисарят се приближи безшумно. Вратата не беше затворена.

— Боже мой! Стига да не...

Той се втурна вътре и веднага се спря. Стаята беше празна, но телевизорите — имаше ги навсякъде — бяха запалени. Леон Зитрон четеше последните новини.

— Избягал е — каза Лартиг. — Престъплението е подписано!

Комисарят огледа стаята, спря се пред счупения телевизор... Странно!... Той откри пистолета на пода пред дивана, бързо го взе с носната си кърпа. Един пистолет 6,35. Още миришеше на барут!...

Пишещата машина беше на съседната маса. Намериха листата в чекмеджето. Същият цвят, същият формат, същите букви. И машината отпечатваше „о“-тата и „е“-тата зацапани, изкарваше извън редовете главните букви.

— Опаковай всичко това! — заповяда Месалие. — Сигурен съм, че отпечатъците на пръстите върху дръжката на пистолета са същите като онези на бутилката и писмото... Никога не сме имали такова прекалено изобилие на доказателства!...

Той загаси телевизорите и без да бърза, огледа навсякъде.

— Бутилки тук има предостатъчно — забеляза той. — Виждам две или три същи като бутилката, с която бе убита Берга... Ясно! Остава само да съставим нашия план... Той не ще отиде далече!

*Чучулиго, мила чучулиго,
чучулиго, ще те оскубя...*

Тази песничка още звучеше в главата му... Сега там звучаха няколко гласа; много гласове... на момчета... на момичета... Той сънуваше; още ходеше на училище... Да, да, той беше в училището. Отвори очи. Децата пееха точно под него. Под акомпанимента на хармониум... Тя му беше дала стаята си. Тези някогашни фотографии в позлатени рамки бяха на родителите ѝ. Голямата снимка над камината... тази група млади, изопнати, неестествени, прилично накъдрени момичета — снимка, направена по случай завършването на „Екол нормал“... Той безшумно провеси крака от леглото и забеляза, че е облечен в някаква пижама на Катрин, синя, с дантела на ръкавите. Вече нищо не си спомняше... Навярно тя го е натъпкала с хапчета за успокоение. Беше жаден и дълго пи от каната, поставена върху тоалетната масичка, пи като животно, което преди това много е тичало. Водата се разливаше и мокреше гърдите му. Тя беше студена, прясна, както някога в ручеите, пълни с планинска пъстърва... Той пое въздух и се приближи до прозореца. Видя мъничкия училищен двор, начертаната под навеса с тебешир „дама“ и по-нататък — селото, зад него полегалото поле, нищо не бе равно тук, и после — околоръст на хоризонта планините, заоблените, меки и девствени планини. И внезапно нещо го парна в гърлото и в гърдите, сякаш водата, която изпи, му причиняваше болка. Не трябваше... Не трябваше да идва...

Ненадейно, с викове и пронизителни писъци, напомнящи писукането на дългокрилите лястовички вечер около покривите, в двора се появиха деца. Някога и той беше като тях, облечен в дрехи от дебел велур, с ниско остригана коса.

— Събуди ли се?

Не беше усетил кога бе влязла.

— Катрин!...

— Пуснах ги в междучасие. Сега сме тъй близо до края на учебната година. А пък и тук правя това, което си искам.

Стесняваха се малко: те, които бяха израснали и играли заедно и биха могли да свържат живота си, ако...

— Колата ми? — запита Ремон.

— Скрих я в една изоставена мандра, там отдавна вече никой не влиза. Не се страхувай.

Тя се приближи до него. Лицето ѝ още бе закръглено, свежо и засмяно като на малкото момиче, което беше обичал. Носеше бяла

блуза, с копчета на рамото и напомняше на лаборантка.

— Почина ли си?

Той тежко се отпусна на леглото.

— Аз съм смазан — промърмори Ремон. Извинявай... Не постъпих благоразумно. Само исках да се скрия. Дори не помислих да отида другаде... Това е глупаво. Тук лесно ще ме намерят.

— Никой не те видя, когато дойде — каза Катрин със спокойния си глас на учителка, свикнала да се разправя с децата. — Ако започнат да ме разпитват — което е малко вероятно, — ще кажа, че не зная нищо... или пък — същото, което, пишат във вестниците... Как се чувствуваш? Вчера сутринта приличаше на луд. Уплаши ме... Не е истина, нали? Ти не си ги убил?

Ремон закри лицето си с ръце.

— Не зная вече... Не се чувствавам добре.

Тя нежно го помилва по косата.

— Милият ми Ремон! Почини си още. Имаш нужда... Толкова си силен и едновременно толкова слаб!

— Кълна ти се, че всичко, което ти разказах, е истина.

— Разбира се!... Колана, бутилката, изстрела с пистолета...

Тя се засмя и седна до него.

— Толкова естествено е това! — рече тя. — Отиваш да посетиш някакъв господин, намираш го обесен и си въобразяваш, че ти си виновен... Хвърляш бутилка върху една снимка и си въобразяваш, че тази бутилка е полетяла и убила някого, който е на километри далеч от теб. Стреляш върху телевизора и със същия изстрел убиваш един певец!

— Не съм сънувал! — каза Ремон.

— О, не! Не си сънувал. Само че може би някой те е накарал да сънуваш това. Слушай, ти ще поспиш още... Ето ти хапчета, глътни ги още сега. Всичко, което ми разказа, е от рода на приказките, които аз разправям на децата, когато започват да се разсейват...

— Уверявам те...

— Милият ми караконджо — каза тя и го целуна по страната. Помогна му да си легне, зави го все с тази нежна властност, която връща нещата в истинските им размери и тъй добре се съгласуваше със светлината и тишината в стаята и училището. Ремон отново заспа...

Когато се събуди, тя бе до леглото му; плетеше пуловер. Показа му го, за да предизвика възхищението му.

— Нали е хубав?... По-добре ли си?

— Започвам да огладнявам — каза Ремон.

Катрин се засмя от все сърце, сякаш самата тя бе причинила този глад и се чувствува горда от това.

— Всичко е готово. Надявам се, че още обичаш селските яденета. Там така много те промениха... Сега ще стопля супата... Изпрах и изгладих бельото ти... Можеш да си вдигаш шум. Сами сме.

— Благодаря, Катрин.

Той беше дълбоко трогнат. Всичко го вълнуваше — чистата риза, изгладеният панталон с идеален ръб, мирисът в къщата и планинският вятър в пердетата... Глупаво е да се измъчва... Оттатък Катрин тракаше с тенджерите. Спомни си мелодията на песничката „Спах до теб...“ Да спи до Катрин!... Да не мисли за това повече! Слезе по стълбите и се спря на прага на класната стая. На черната дъска още стоеше някаква задача. Зад една витрина се виждаха мерки за височина, за тегло, разни предмети от калай и мед, грижливо подредени... картата на Франция, глобус, най-добрите рисунки на учениците, закачени на стените... Тук всичко беше чисто. Тук нямаше място за лъжа. Той влезе в кухнята и Катрин съвсем естествено му подложи страната си за целувка.

— Седни тук. У мен е много тясно.

Тя махна от стола цял куп вестници.

— Купих всички вестници, в които е писано за теб... Виждаш ли колко много са!

Все тъй засмяна, тя напълни със супа чинията на Ремон.

— Гореща е, почакай малко!

Докато Ремон се хранеше, тя го наблюдаваше. Той започна да се успокоява. Като свърши, облегна се на стола, сложи ръце върху покривката на масата и въздъхна.

— Е? — обади се тя. — Дойде ли на себе си. Мина ли ти този пристъп на лудост?

— О! Да не говорим — отвърна уморено той. — Още не мога да се опомня. Нали разбираш?

— Всичко зависи от твоята приятелка... тази Валерй...

— Кат! Не ставай лоша!

— Обичаш ли я?

— Но какво значение има това в случая? Не виждам връзката? Какво може да направи за мен?

— Боже мой, Ремон! Колко глупав можеш да бъдеш, когато си втълпиш нещо. Но помисли!... Никого не си убил, а всичко е станало така, сякаш ти си убил и тримата. Навярно някой се е намесил, мъничко е подредил нещата.

— Във всеки случай не е Валерì.

— Не е тя ли?... Тогава обясни ми номера с пижамата.

— Какво? Какъв номер?

— Ти ми каза, че Жод е бил обесен с колана на твоята пижама. Не си ли помисли, че още щом сте се прибрали в къщи, Валерì се е погрижила да скрие някъде този колан, за да насочи следите към теб?

— Това не е сериозно!

— Какво! Заканваш се, че ще удушиш Жод; отиваш у дома му, той е мъртъв; самоубил се е, около врата му има колан, който прилича като две капки вода на твоя... И ти мислиш, че малката ти приятелка няма да използва такъв случай? Не разбираш ли? Не съзнаваш ли, че Валерì те държи в ръцете си от момента, в който може да каже: Ремон уби Жод... Опитах се да му попреча... Тичах след него, но пристигнах много късно...

— Ти си ревнива, честна дума!

— Е, и какво от това? Имаш късмет, че съм ревнива, защото ясно виждам тайните й ходове. Довери се на една жена — тя лесно ще разкрие историите, в които са замесени жени.

— Добре, Кат... Какво е карало Валерì да ме държи, както ти казваш, в ръцете си?

Катрин се засмя горчиво и вдигна рамене.

— Наивник!... Ти си й бил роб... Дори пръста си не си могъл да вдигнеш без нейно разрешение. Навярно този тип леки жени страшно обичат да си имат някакъв покровител, към когото не чувствуват никакви задължения. Да не говорим, че има и друго нещо... А това друго нещо се набива в очите.

— Сега ще ми кажеш, че е убила Корин.

— За съжаление никого не е убила тая малка уличница! Поне засега още не, защото, ако не й попречат, ще ти види сметката. Не чете

ли изявленията ѝ в печата?

Ремон посегна към шишето с вино, но Катрин побърза да го вземе.

— Не... Край на това! Ако ти бе пил по-малко!

— Понеже ти командуваш тук, накажи ме прав до дъската.

Сълзи заблестяха в очите на Катрин.

— Виновна съм, че си създавам излишни грижи.

— Прощавай, Кат... Просто никога не съм те виждал тъй ожесточена.

— Заради теб съм така упорита... Защото ти си затваряш очите пред безспорните факти. Предпочиташ да заболееш... Когато си запратил бутилката върху афиша, ти си бил сигурен, че е паднала на празното място. А я намират до трупа на Корин... Кой я е сложил там? Не е отишла самичка я!

— Но когато Корин е била убита, Валер̀и изпълняваше своя номер.

— Е, и какво?... Това само показва, че тя много добре познава убиеца на Корин и иска на всяка цена да го спаси. Когато се е върнала през онази вечер, ти си спял. Събудила те е и ти си ѝ разказал за твоя подвиг. Не се лъжа, нали?

— Точно така! И аз веднага отново заспах.

— Жалко! Защото щеше да я видиш как тича към празното място. Тя е взела бутилката... Една бутилка, върху която има отпечатъците на твоите пръсти, не забравяй това... И после е изтичала при Корин... Защото вече е знаела какво се е случило на Корин. Нейният любовник навреме я е предупредил...

— Но... нали аз бях нейният любовник...

— Клетият Ремон! Нека видим защо Валер̀и е дошла при теб?... Но искрено. Защото ти си бил артист, чиято звезда е изгрявала. В деня, в който се появява твоят съперник или пък щастието променя посоката си, малката приятелка също сменя партньора си.

— Искаш да кажеш, че?...

— Разбира се! Крис!... Положително Крис, в противен случай нещата не биха могли да се обяснят! Крис е в опасност, защото е убил Корин. Но благодарение на бутилката могат да се отклонят подозренията... да бъдат насочени към теб. Вече съществува историята с колана. След това — бутилката. Схващаш ли връзката?

Ремон подпря главата си с две ръце. Просветлението, което започна да прониква в неговото съзнание, му причиняваше още по-голяма болка, отколкото пълната обърканост.

— Крис е имал отношения с Корин — продължи Катрин. — Но ти разбираш какви са могли да бъдат тези отношения!... Една жена, която спокойно би могла да му бъде майка! И той е станал неин любовник, както Валерй — твоя метреса... От честолубие! Като изход от един пропаднал вече живот...

— Но, дявол да го вземе, ти не си свидетел на всичко това! — избухна Ремон. — Измисляш, предполагаш...

— Не измислям. Казвам само, че навярно е имало някаква разправия между Крис и Корин, тъй като Корин бе убита. Лесно е да се отгатне за какво са се карали. След самоубийството на мъжа й Корин е свободна. Тя обича Крис... Любов на възрастна жена, която няма сили да се откаже. Знаеш ли, съществува такава любов... Направила е всичко за Крис. Навярно тази жена нищо не е дала без нищо. Несъмнено тя иска Крис да се ожени за нея. Той се отскубва. Казват си в лицето някои горчиви истини. Корин не се владее повече, изважда своя 6,35 и ранява Крис. Тогава той хваща първия попаднал му под ръка предмет и удря Корин с всички сили. Убива я на място... После... Да... Телефонира, повиква на помощ съобразителното момиче, което след смъртта на Жод няма за какво да се страхува от теб. От „Атения“ Валерй отива при Корин. Тя има ум за двама. Крис е ранен в гърдите, но това не изглежда много тежко. Обикновено куршум от този калибър рядко е смъртоносен.

— Ти всичко знаеш!

— Тук имам време да чета — тъжно рече Катрин. — После... събитията се развиват от само себе си... Крис не може да отиде при лекар, защото ще бъде разкрит. А и не иска да се примири и да загуби всичко в момент, когато достига целта си. Ако внимава, ще успее да издържи още двайсет и четири часа. След галата ще се лекува... Но как да оправдае тази рана?... Ако бях на мястото на Валерй, мисля, че щях да постъпя като нея. Когато обстоятелствата те заставят, човек става интелигентен... Достатъчно е да създадеш впечатление, че се готви някакъв атентат... Например, че Крис, след Жод и Корин, също е бил набелязан... И ако този атентат стане в „Атения“ пред стотици свидетели, никой не ще може да оспорва... Разбира се, предварително

една мъничка дупка ще бъде пробита в костюма на необходимото място... Валерї се прибира при теб с пистолета на Корин... И докато ти спиш, го разменя с твоя. После върху лист, какъвто ти употребяваш, написва на пишещата ти машина заплашителното писмо... Такъв е бил първоначалният план... Но ето че ти се събуждаш и ѝ разказваш случая с бутилката... Този път тя печели по всички линии... Отървава се от теб, ти и без това ѝ пречиш... Вече си безспорният виновник... Още повече самият ти си убеден, че си убил Корин... И не само че Крис е спасен, но той ще се възползува от необикновената реклама... Тук няма нищо мистериозно... Достатъчно е само да познаваш сценария и... Валерї.

— Забравяш, че Крис е мъртъв.

— И добре стана. Това доказва, че въпреки всичко съществува справедливост. Уби го неблагоприятното му. Представи си го — възбуден, изтощен, неспокоен... принуден да отговаря на журналистите, питайки се, ще издържи ли докрай... А после в своята ложа е бил длъжен да махне малката лепенка, за да потече кръв от раната... Прибави и виковете в залата, вълнението... Няма да е време да играе комедията на човек, срещу когото току-що са стреляли... Поточно, той напълно се е слял с ролята си. Чисто и просто е загубил съзнание. Станало е твърде късно, за да бъде спасен. В същност това е истината — песента уби и тримата... Вярваш ли ми сега?

Ремон мълчеше. Истината... Истината заради самата истина, не, това никак не го вълнуваше. Не се чувствуваше почти никак облекчен... Валерї бе тази, която...

— Според теб — прошепна той — тя ли е направила всичко?

— Всичко? Не... Единият се самоубива... другите двама се избиват един друг... Само че нейната намеса всичко обърква. Колкото повече ти си вгълпяваш, че си виновен, толкова повече от своя страна тя нагласява работите, за да те направи виновен. Ако полицията те бе задържала, знаеш ли какво щеше да се случи? Щеше всичко да си признаеш. А Валерї щеше да те натика още по-дълбоко в калта. Достатъчно е да прочетеш вестниците. Уж те защитава, но винаги намеква, че си грубиян, пияница, ревнивец...

— Такъв ли съм?

— Не... Не вече... Ти си спасен, Ремон... Ще се върнеш в Париж и ще разкажеш всичко на комисаря...

Едва не ѝ отвърна: „А после?“ Може би тя беше много интелигентна, но нищо не разбираше, нищо от това, което за него бе съществено. Не разбираше, че вече не съществува „после“. Той се изправи.

— Ще помисля — каза Ремон. — Благодаря, Кат. Ти си чудесна, знаеш ли...

— Значи, сигурно е, нали! Ще се върнеш в Париж.

— Да. Мисля, че така ще бъде най-добре.

Той я прегърна. Тя го притисна много силно, сложила глава на рамото му. Да, тя ще съумее да го излекува, да го направи щастлив, да го запази до себе си.

А той, докато я люлееше, не изпускаше из очи ножа на масата. Ножа, с който щеше да убие Валерї.

[1] Шотландско уиски — Б.пр. ↑

БЕЛЕЖКИ ЗА АВТОРИТЕ

Джордж Ланджилан е роден в Париж през 1908 година. Кариерата си започва като журналист — първите му успехи в тази област са неговите репортажи в защита на Испанската република. Участва също така и във войната срещу хитлеристка Германия. След войната става професионален писател — пише романи на криминални и разузнавателни теми. По общо признание обаче най-големият успех на Ланджилан са научно-фантастичните му новели, които го поставят между най-добрите писатели в този жанр.

Пиер Боало и **Тома Нарсежак** бяха вече известни писатели, когато преди петнадесетина години решиха да се „сдружат“ с амбицията да обновят криминалния роман, който според тях се бил „склерозирал“. Като резултат от сътрудничеството на двамата изтъкнати френски писатели се появила редица романи и сценарии. Романите им, изградени на пръв поглед върху невероятни, фантастични събития и случки, в края намират своето най-просто и разумно обяснение. Новелата „Песен, която убива“ — сюжетът се развива в средите на естрадните певци — е много добра илюстрация на този „особен маниер“ на Боало и Нарсежак.

Издание:

Автор: Джордж Ланджилан; Пиер Боало; Тома Нарсежак

Заглавие: Фантастични новели

Преводач: Неделчо Драганов

Година на превод: 1970

Език, от който е преведено: френски

Издател: Народна култура

Град на издателя: София

Година на издаване: 1970

Тип: сборник новели

Националност: френска (не е указано)

Печатница: Държ. полиграфически комбинат Димитър Благоев

Редактор: Георги Куфов

Художествен редактор: Васил Йончев

Технически редактор: Александър Димитров

Художник: Александър Поплилов

Коректор: Евдокия Попова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/4914>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.